

Grupa Kapitałowa RAFAKO

GRUPA PBG

**ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE**

**za okres 3 miesięcy zakończony
31 marca 2019 roku**

27 maja 2019 roku

Spis treści

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	2
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	3
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	5
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	7
1. Informacje ogólne	7
2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	7
3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	8
3.1. Wdrożenie MSSF 16	9
3.2. Korekta prezentacji kosztów sprzedanych towarów i materiałów oraz kosztów działalności badawczej	10
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	10
4.1. Profesjonalny osąd	10
4.2. Niepewność szacunków	11
5. Zmiana szacunków	14
6. Segmenty operacyjne	15
7. Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego	18
8. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej	19
9. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy	19
10. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów	19
11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych	23
11.1. Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe	23
11.2. Podatek dochodowy	23
11.3. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	25
11.4. Rzeczowe aktywa trwałe	26
11.5. Nabycie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	27
11.6. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	27
11.7. Wartość firmy	27
11.8. Pozostałe należności długoterminowe	28
11.9. Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	28
11.10. Aktywa finansowe długoterminowe	28
11.10.1. Obligacje	28
11.11. Zapasy	29
11.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności – krótkoterminowe	30
11.13. Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe	31
11.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31
11.15. Udzielone pożyczki	32
11.16. Odpisy aktualizujące wartość skonsolidowanych aktywów	33
11.17. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy	34
11.17.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych	34
11.17.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych	34
11.17.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach	34
11.17.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach	35
11.17.5. Zabezpieczenia ustanowione na należnościach handlowych	35
11.18. Kapitał podstawowy	35
11.19. Wartość nominalna akcji	35
11.20. Prawa akcjonariuszy	35
11.21. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	35
11.22. Zarządzanie kapitałem	35
11.23. Zysk/(strata) przypadający na jedną akcję	36
11.24. Pozostałe zobowiązania długoterminowe	37
11.25. Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych - długoterminowe	37
11.26. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia	38
11.27. Pozostałe rezerwy długoterminowe	38
11.28. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	38
11.29. Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych krótkoterminowe	39
11.30. Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	39
12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	39

13.	Instrumenty pochodne	40
14.	Instrumenty finansowe	40
15.	Kredyty i pożyczki	42
16.	Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej	43
17.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	44
18.	Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy	44
19.	Zobowiązania inwestycyjne	44
20.	Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji	44
21.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	45
22.	Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej jednostki dominującej	45
23.	Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej	46
24.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	46
25.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	47
26.	Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Grupy w pierwszym kwartale 2019 roku	47
27.	Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące jednostek należących do Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją, zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego	48
28.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na dzień przekazania niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	49
29.	Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	50
30.	Portfel zamówień	51
31.	Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w drugim kwartale 2019 roku	51
32.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	52
33.	Zatwierdzenie do publikacji	53

Załącznik:

1. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe RAFAKO S.A. za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku

	Nota	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	11.1	312 702	297 930
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		312 532	297 338
Przychody ze sprzedaży materiałów		170	592
		<hr/>	<hr/>
Koszty sprzedanych produktów i usług	11.1	(290 739)	(256 556)
Koszty sprzedanych materiałów		(298)	(662)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		21 665	40 712
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	2 166	1 469
Koszty sprzedaży	11.1	(5 534)	(6 950)
Koszty ogólnego zarządu	11.1	(12 299)	(13 570)
Pozostałe koszty operacyjne	11.1	(2 355)	(3 283)
Koszty badań i rozwoju		(2 305)	(1 193)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		1 338	17 185
Przychody finansowe	11.1	2 146	1 098
Koszty finansowe	11.1	(1 763)	(1 536)
		<hr/>	<hr/>
Zysk /(strata) brutto		1 721	16 747
Podatek dochodowy	11.2	(971)	(8 509)
		<hr/>	<hr/>
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	11.22	750	8 238

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku

	Nota	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)
Inne całkowite dochody za okres		(239)	(243)
<i>Pozycje podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		6	(61)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej przypadające na udziały niekontrolujące		2	-
Inne całkowite dochody netto podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		8	(61)
<i>Pozycje niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>			
Inne całkowite dochody wynikające z zysków/(strat) aktuarialnych		(305)	(225)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	11.2	58	43
Inne całkowite dochody netto niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(247)	(182)
Całkowity dochód za okres		511	7 995
Wynik netto przypadający:		750	8 238
Akcjonariuszom jednostki dominującej	11.22	1 312	8 446
Akcjonariuszom niekontrolującym		(562)	(208)
Całkowity dochód przypadający:		511	7 995
Dochody całkowite akcjonariuszy jednostki dominującej		1 070	8 202
Dochody całkowite udziałów niekontrolujących		(559)	(207)
Średnia ważona liczba akcji		127 431 998	127 431 998
Podstawowy/rozwodniony zysk/(strata) na jedną akcję w złotych	11.22	0,01	0,06

Racibórz, dnia 27 maja 2019 roku

Jerzy Wiśniewski	Jarosław Dusiło	Agnieszka Wasilewska-Semail	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 marca 2019 roku

	Nota	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	11.4	144 070	146 580
Wartość firmy		9 166	9 166
Wartości niematerialne		7 701	8 007
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	11.6	28 294	28 986
Pozostałe należności długoterminowe	11.8	40 946	40 396
Akcje i udziały	11.9	1 524	1 388
Aktywa finansowe długoterminowe	11.10	14 785	14 066
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11.2	41 814	42 006
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		4 133	4 142
		292 433	294 737
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	11.11	33 934	34 153
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności krótkoterminowe	11.12	352 866	532 543
Aktywa z tytułu umów	10	504 274	381 352
Należności z tytułu podatku dochodowego		307	184
Instrumenty pochodne		-	-
Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe	11.13	7 997	7 608
Udzielone pożyczki krótkoterminowe		11 337	11 351
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	11.14	117 383	88 692
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		19 199	19 441
		1 047 297	1 075 324
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		101	175
SUMA AKTYWÓW		1 339 831	1 370 236

Racibórz, dnia 27 maja 2019 roku

Jerzy Wiśniewski	Jarosław Dusiło	Agnieszka Wasilewska-Semail	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 marca 2019 roku

	Nota	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	11.18	254 864	254 864
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	11.21	165 119	165 119
Kapitał zapasowy		191 580	191 580
Różnice kursowe z przeliczenia oddziału zagranicznego		(67)	(73)
Zyski zatrzymane/Niepokryte straty, w tym:		(21 291)	(22 357)
zyski/(straty) z lat ubiegłych		(22 603)	(55 942)
zysk/(strata) netto bieżącego okresu		1 312	33 585
		590 205	589 133
Kapitał udziałowców niekontrolujących		7 959	8 520
		598 164	597 653
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty bankowe i pożyczki		52	61
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		9 431	8 284
	11.25,		
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	11.26	23 784	23 604
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	11.24	14 113	12 940
Pozostałe rezerwy długoterminowe	11.27	31 116	30 228
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		150	152
		78 646	75 269
Zobowiązania krótkoterminowe			
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	15	108 306	103 507
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		6 857	8 965
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	11.28	300 389	342 508
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		22	1 365
	11.29,		
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	11.26	32 597	30 209
Zobowiązania z tytułu umów	10	180 710	173 499
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	11.30	11 176	15 151
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		22 639	21 063
Dotacje		325	1 047
		663 021	697 314
Zobowiązania razem		741 667	772 583
SUMA PASYWÓW		1 339 831	1 370 236

Racibórz, dnia 27 maja 2019 roku

Jerzy Wiśniewski	Jarosław Dusiło	Agnieszka Wasilewska-Semail	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku

Nota	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) brutto	1 721	16 747
Korekty o pozycje:	25 472	(16 142)
Amortyzacja	4 504	3 568
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	5	(37)
Odsetki i dywidendy, netto	1 111	734
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej	(1 002)	(371)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań/aktywów z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	479
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	11.3 178 932	134 460
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	219	(1 764)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek	11.3 (38 672)	(69 024)
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	11.3 (1 031)	(21 170)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów	11.3 (115 711)	(58 834)
Podatek dochodowy (zapłacony)/otrzymany	(2 176)	(3 833)
Pozostałe	(707)	(350)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	27 193	605
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	509	310
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(289)	(683)
Sprzedaż aktywów finansowych	-	-
Nabycie aktywów finansowych	(245)	(1 209)
Udzielenie pożyczek	-	(1 000)
Dywidendy i odsetki otrzymane	120	30
Pozostałe	-	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	95	(2 552)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(1 472)	(742)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	5 639	13 154
Splata pożyczek/kredytów	(1 134)	(722)
Odsetki zapłacone	(875)	(662)
Prowizje bankowe	(6)	(25)
Pozostałe	(724)	35
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1 428	11 038
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	28 716	9 091
Różnice kursowe netto	(25)	(73)
Środki pieniężne na początek okresu	11.14 88 692	180 291
Środki pieniężne na koniec okresu	11.14 117 383	189 309

Racibórz, dnia 27 maja 2019 roku

Jerzy Wiśniewski	Jarosław Dusiło	Agnieszka Wasilewska-Semail	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku

	Kapitał podstawowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na 1 stycznia 2019 roku	254 864	165 119	191 580	(73)	(22 675)	588 815	8 520	597 335
Korekta bilansu otwarcia wynikająca z wdrożenia MSSF 16	-	-	-	-	318	318	-	318
Na 1 stycznia 2019 roku (przekształcone)	254 864	165 119	191 580	(73)	(22 357)	589 133	8 520	597 653
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	1 312	1 312	(562)	750
Inne całkowite dochody	-	-	-	6	(247)	(241)	1	(240)
Na 31 marca 2019 roku	254 864	165 119	191 580	(67)	(21 291)	590 205	7 959	598 164
Na 1 stycznia 2018 roku	254 864	173 708	182 242	(433)	(8 757)	601 624	8 628	610 252
Korekta bilansu otwarcia wynikająca z wdrożenia nowych MSSF	-	-	-	-	(42 957)	(42 957)	-	(42 957)
Na 1 stycznia 2018 roku (przekształcone)	254 864	173 708	182 242	(433)	(51 714)	558 667	8 628	567 295
Zysk/(strata) z działalności kontynuowanej	-	-	-	-	8 446	8 446	(207)	8 239
Inne całkowite dochody	-	-	-	(62)	(182)	(244)	-	(244)
Podział zysku z lat ubiegłych	-	-	63 890	-	(63 890)	-	-	-
Na 31 marca 2018 roku (przekształcone)	254 864	173 708	246 132	(495)	(107 340)	566 869	8 421	575 290

Racibórz, dnia 27 maja 2019 roku

Jerzy Wiśniewski	Jarosław Dusiło	Agnieszka Wasilewska-Semail	Jolanta Markowicz
Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa RAFAKO („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) składa się z RAFAKO S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych przedstawionych w nocie 7.

RAFAKO S.A. („Spółka”, „jednostka dominująca”) jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33, której akcje znajdują się w publicznym obrocie. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865. Akcje jednostki dominującej są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Siedziba jednostki dominującej mieści się w Raciborzu przy ul. Łąkowej 33. Siedziba Spółki jest jednocześnie jej podstawowym miejscem prowadzenia działalności.

Czas trwania działalności spółek Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2019 roku oraz zawiera skonsolidowane dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów obejmuje dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2019 roku oraz dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2018 roku nie były przedmiotem przeglądu lub badania przez biegłego rewidenta.

Grupa Kapitałowa RAFAKO świadczy usługi generalnego wykonawstwa inwestycji dla branży ropy i gazu oraz energetyki, dla której oferuje własne rozwiązania technologiczne. Projektuje i produkuje kotły, w tym na parametry nadkrytyczne oraz urządzenia ochrony środowiska, w tym instalacje odsiarczania i odazotowania spalin.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd jednostki dominującej w dniu 27 maja 2019 roku.

Śródroczny skonsolidowany wynik finansowy może nie odzwierciedlać w pełni możliwego do zrealizowania wyniku finansowego za rok obrotowy.

2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” zatwierdzonym przez UE („MSR 34”).

Śródroczne skonsolidowane skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zatwierdzonym do publikacji w dniu 29 kwietnia 2019 roku.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej RAFAKO zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Grupa zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2019 roku.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym.

Najistotniejszym czynnikiem mającym wpływ na kontynuację działalności Grupy Kapitałowej RAFAKO jest sytuacja finansowa jednostki dominującej. Kluczową kwestią z perspektywy możliwości kontynuowania działalności przez Grupę jest zapewnienie odpowiedniego portfela zamówień na poziomie umożliwiającym generowanie dodatnich wyników finansowych oraz zapewnienie dostępu do finansowania, niezbędnego do realizacji pozyskanych kontraktów. Najistotniejszym czynnikiem mającym wpływ na kontynuację działalności Grupy jest tym samym sytuacja finansowa jednostki dominującej.

Na koniec marca 2019 roku wartość portfela zamówień Grupy wyniosła 2 811 mln złotych (w porównaniu do 3 002 mln złotych na koniec marca 2018 roku). W ramach realizacji zakładanej strategii od początku 2019 roku do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego Grupa pozyskała nowe kontrakty o wartości 405 mln złotych, z czego 114 mln złotych w obszarze energetyki, 173 mln złotych w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego (to jest w nowym strategicznym obszarze działalności) oraz 118 mln złotych w obszarze budownictwa. Do najważniejszych kontraktów pozyskanych w 2019 roku zaliczyć można m.in. kontrakt na budowę Tłoczni Gazu Kędzierzyn podpisany w konsorcjum z PBG oil and gas Sp. z o.o. wartości 168,7 mln złotych netto (tj. 207,5 mln złotych brutto), z czego udział Grupy wynosi 95% oraz kontrakt na budowę siedziby Muzeum „Pamięć i Tożsamość” im. św. Jana Pawła II w Toruniu o wartości 117,7 mln złotych netto (tj. 144,7 mln złotych brutto). Grupa dokłada wszelkich starań, aby wartość kontraktów znajdujących się w portfelu zamówień, pozwalała na zabezpieczenie przychodów niezbędnych do pokrycia kosztów działalności operacyjnej oraz wygenerowania dodatniego wyniku finansowego w perspektywie długoterminowej, w tym również po zakończeniu realizacji kontraktu na budowę bloku energetycznego 910MW w Jaworznie. Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju Grupa aktywnie uczestniczy w postępowaniach przetargowych i spodziewa się pozyskania kolejnych istotnych kontraktów. W dniu 19 kwietnia 2019 roku Grupa otrzymała pismo informujące o wyborze przez JSW KOKS S.A. oferty Grupy jako najkorzystniejszej w postępowaniu przetargowym „Budowa bloku energetycznego opalanego gazem koksowniczym” w JSW KOKS S.A. Oddział KKZ – Koksownia Radlin. Szacowana wartość zamówienia wynosi 289 mln zł netto.

Kluczowym czynnikiem, który może wpłynąć na możliwość pozyskania nowych kontraktów jest zapewnienie dostępu do finansowania, w tym przede wszystkim pozyskanie takich instrumentów finansowych jak: gwarancje należytego wykonania oraz gwarancje zwrotu zaliczek. W ramach tych działań, w czerwcu poprzedniego roku, jednostka dominująca podpisała z PKO BP S.A. aneks do umowy limitu kredytowego wielocelowego, na mocy którego wydłużono okres finansowania do czerwca 2019 roku oraz zostały ustalone limity dla udzielanych jednostce dominującej produktów kredytowych, w tym: 70 mln złotych dla kredytu w rachunku bieżącym, do 80 mln złotych dla kredytu odnawialnego oraz do 150 mln złotych dla gwarancji bankowych, jednak łączne wykorzystanie wszystkich instrumentów nie może być wyższe niż 200 mln złotych. Od początku bieżącego roku do dnia publikacji niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca pozyskała nowe bankowe limity gwarancyjne w wysokości 81,5 mln złotych (w lutym zawarła z mBank S.A. umowę o udzielenie gwarancji w wysokości 41,5 mln złotych oraz w kwietniu zawarła z Alior Bank S.A. umowę o limit na gwarancje o wartości 40 mln złotych). Obecny poziom udostępnionych jednostce dominującej linii kredytowych i gwarancyjnych jest na bieżąco wykorzystywany, a w związku z planami rozbudowy portfela zamówień, jednostka dominująca ubiega się o dodatkowe limity gwarancyjne i kredytowe.

Struktura aktualnego portfela zamówień Grupy charakteryzuje się zapotrzebowaniem na kapitał obrotowy, w tym pochodzący ze środków własnych. Uwolnienie zaangażowanych środków będzie następowało stopniowo wraz z postępem prac na kontraktach i osiągnięciu kolejnych kamieni milowych, tj. po wykonaniu określonego zakresu prac, zgodnie z obowiązującymi zapisami i harmonogramami rzeczowo-finansowymi. Środki te w dalszej kolejności, będą mogły zostać wykorzystane jako dodatkowe zabezpieczenie zapotrzebowania na kapitał obrotowy na nowo pozyskanych projektach. Na podstawie przeprowadzonych przez Grupę analiz stwierdzono, że sytuacja płynnościowa jest stabilna, a zatem sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności.

3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

Grupa w okresie 3 miesięcy zakończonych 31 marca 2019 roku dokonała zmiany stosowanych zasad rachunkowości w związku z czym dokonała przekształcenia danych porównawczych za rok 31 grudnia 2018 roku z uwzględnieniem aktualnych zasad (polityki) rachunkowości opisanych poniżej.

3.1. Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 Leasing, KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu gruntów, powierzchni biurowych i mieszkalnych, środków transportu oraz urządzeń produkcyjnych.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmieniona względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

Nowy standard miał istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy. Na koniec 2018 roku Grupa była leasingobiorcą w 56 umowach leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy zawartych na okresy od 1 do 2 lat, na podstawie których przysługuje jej prawo do użytkowania nieruchomości i instalacji technicznych.

Ponadto Grupa posiada prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, które na dzień 31 grudnia 2018 roku traktowane było na równi z prawem własności i które spełnia zawartą w MSSF 16 definicję leasingu.

Grupa wdrożyła MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanej metody retrospektywnej, tj. bez przekształcania danych porównawczych, z ujęciem łącznego efektu pierwszego zastosowania standardu jako korekty bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Ponadto Grupa zastosowała następujące dopuszczone przez standard rozwiązania praktyczne:

- wartość prawa do korzystania z tytułu wszystkich umów sklasyfikowanych uprzednio przez Grupę jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 została ustalona w kwocie zobowiązania z tytułu leasingu skorygowanego o opłaty i przedpłaty ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania,
- umowy, których okres leasingu kończy się w 2019 roku, Grupa ujmuje jako koszty metodą liniową w okresie leasingu.

W związku z zastosowaniem MSSF 16 Grupa rozpoznała na dzień pierwszego 13 998 tysięcy złotych. Prawa z tytułu korzystania zaprezentowane zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Aktywa z tytułu prawa do użytkowania”, natomiast zobowiązania leasingowe w pozycji „Zobowiązania z tytułu leasingu” w podziale na część krótkoterminową i długoterminową.

Ponadto Grupa zaprzestała ujmowania nieruchomości w użytkowaniu wieczystym o wartości bilansowej 9 108 tysięcy złotych, prezentowanej na dzień 31 grudnia 2018 roku w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”. Grupa oszacowała, że łączny efekt pierwszego zastosowania standardu na zyski zatrzymane na dzień pierwszego zastosowania wyniesie 318 tysięcy złotych.

Wpływ zmian na dane finansowe w pozycjach skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy został zaprezentowany w poniższej tabeli:

	<i>Rzeczowe aktywa trwałe</i>	<i>Aktywa z tytułu prawa do użytkowania</i>	<i>Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe</i>	<i>Zyski (straty) z lat ubiegłych</i>	<i>Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego</i>	<i>Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego</i>
Przed korektą	161 250	–	5 743	(22 675)	2 546	2 306
Wdrożenie MSSF 16	–	14 316	–	318	7 339	6 659
Korekta prezentacji	(14 670)	14 670	(1 601)	–	(1 601)	–
Po korekcie	146 580	28 986	4 142	(22 357)	8 284	8 965

3.2. Korekta prezentacji kosztów sprzedanych towarów i materiałów oraz kosztów działalności badawcze

W 2018 roku Grupa dokonała zmiany prezentacji kosztów sprzedanych towarów i materiałów oraz kosztów działalności badawczej, które do tej pory prezentowane były w pozycji „Koszty sprzedanych produktów i usług”. Dotychczasowa prezentacja została zmieniona na prezentację tych kosztów w odrębnych pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów. W ocenie Grupy, dokonana korekta przyczyni się do zwiększenia przejrzystości danych i ułatwi ich analizę uczestnikom rynku.

Porównywalne dane finansowe w pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 roku, których prezentacja uległa zmianie w porównaniu do danych przedstawionych w śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku, zostały skorygowane w zaprezentowany poniżej sposób:

	<i>Koszty sprzedanych produktów i usług</i>	<i>Koszty sprzedanych towarów i materiałów</i>	<i>Koszty prac badawczych</i>
Przed korektą	(258 411)	–	–
Korekta prezentacji kosztu sprzedanych towarów i materiałów	662	(662)	–
Koszty prac badawczych	1 193	–	(1 193)
Po korekcie	(256 556)	(662)	(1 193)

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

4.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości, ponieważ faktycznie zrealizowane wartości mogą różnić się od szacowanych przez Zarząd.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd jednostki dominującej dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Grupa występuje jako leasingobiorca

Grupa uznaje umowę za umowę leasingu, jeżeli na jej mocy jednostce jest przekazywane prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Grupa, wyceniając wartość aktywów w użytkowaniu oraz zobowiązań z tytułu leasingu, dokonuje oceny prawdopodobieństwa skorzystania z opcji przedłużenia lub wypowiedzenia umowy leasingu, prawdopodobieństwa skorzystania z opcji wykupu przedmiotu leasingu oraz szacunków pozostałych kosztów związanych z zakończeniem umowy leasingu.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółek dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

Umowy konsorcjalne

Każdorazowo, po podpisaniu umowy o usługę realizowanej w ramach konsorcjum, Spółki dokonują oceny charakteru umowy w celu określenia sposobu ujmowania przychodów i kosztów kontraktowych.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa przeprowadza test na utratę wartości firmy oraz analizę utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości wyższej z dwóch – użytkowej lub godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Grupa dokonała oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości aktywów. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość aktywów na koniec okresu sprawozdawczego zostały przedstawione w nocie 11.8, 11.12 oraz 11.15 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych (odprawy emerytalne oraz nagrody jubileuszowe) zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 11.26. Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie związana jest z ujęciem kosztów bieżącego zatrudnienia, kosztów odsetek oraz wypłaconych świadczeń.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego, w tym aktywa z tytułu straty podatkowej, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie w oparciu o przygotowane projekcje wyniku podatkowego. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w notce 14.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, a także szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Na dzień 31 marca 2019 roku Zarząd ocenia, że okresy użyteczności aktywów przyjęte przez Grupę dla celów amortyzacji odzwierciedlają oczekiwany okres przynoszenia korzyści ekonomicznych przez te aktywa w przyszłości. Jednakże faktyczne okresy przynoszenia korzyści przez te aktywa w przyszłości mogą różnić się od zakładanych, w tym również ze względu na techniczne starzenie się majątku.

Ujmowanie przychodu

Grupa ujmuje przychody w cenie transakcyjnej, czyli kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży.

Grupa oszacowuje zmienną kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta wg wartości najbardziej prawdopodobnej i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Grupa dokonuje tych szacunków na podstawie danych historycznych dotyczących rozliczeń z klientem oraz na podstawie zapisów kontraktowych w przypadku indeksowania ceny umowy.

Grupa ujmuje przychody w następujący sposób:

- a) przychody z tytułu sprzedaży produktów i świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji wg metody opartej na nakładach poniesionych na realizację umowy.
- b) przychody ze sprzedaży towarów rozpoznawane są w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem. Klient uzyskuje kontrolę nad towarem w chwili odbioru towaru lub dostarczenia towaru do miejsca przeznaczenia, zależnie od zapisów kontraktowych dotyczących warunków dostawy.

Grupa ujmuje przychody w miarę upływu czasu, ponieważ:

- a) w wyniku wykonania świadczenia przez Grupę powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient oraz
- b) w wyniku wykonania świadczenia przez jednostkę nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu dla Grupy, której przysługują egzekwowne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Grupa ocenia, czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Grupa ujmuje jako koszt działalności podstawowej zgodnie z MSR 37. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za okres sprawozdawczy zostały przedstawione w nocie 10 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Grupa tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Spółek Grupy, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Udzielane przez Grupę gwarancje odzwierciedlają wyłącznie zapewnienie, że dostarczone produkty lub usługi będą działać zgodnie z ustaloną specyfikacją i zamierzeniem stron. W związku z powyższym Grupa nie wyodrębnia odrębnego zobowiązania do wykonania świadczenia.

Rezerwy szacuje się na podstawie określonego przez Zarząd stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia zobowiązania w przyszłości na podstawie realizowanych umów o usługę. Utrzymywane są w danym stopniu istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia do dnia wygaśnięcia prawa do realizacji gwarancji lub roszczeń naprawczych.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne są tworzone w ciężar kosztu własnego kontraktu na podstawie stopnia zaawansowania kosztów bezpośrednich. Koszty związane z naliczaniem rezerw na naprawy gwarancyjne są uwzględniane w stopniu zaawansowania realizacji umowy.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym bądź oczekiwanym stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. Do oceny ryzyka kredytowego użyto zewnętrzne ratingi banków oraz publicznie dostępne informacje ze stron agencji ratingowych. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia instrumentu.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Obowiązujące w Polsce przepisy podatkowe podlegają częstym zmianom, powodując istotne różnice w ich interpretacji i istotne wątpliwości w ich stosowaniu. Organy podatkowe posiadają instrumenty kontroli umożliwiające im weryfikację podstaw opodatkowania (w większości przypadków w okresie poprzednich 5 lat obrotowych), oraz nakładanie kar i grzywien. Od 15 lipca 2016 roku Ordynacja Podatkowa uwzględnia także postanowienia Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR), która ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia opodatkowania. Klauzulę GAAR należy stosować tak w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie, jak i do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. W konsekwencji ustalenie zobowiązań podatkowych, aktywów oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego może wymagać istotnego osądu, w tym dotyczącego transakcji już zaistniałych, a kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku kontroli organów podatkowych.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Prawdopodobieństwo rozliczenia składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżecie Spółki zatwierdzonym przez Zarząd Spółki. Jeżeli prognozowane wyniki finansowe wskazują, że Spółka osiągnie wystarczający dochód do opodatkowania, aktywa na podatek odroczony ujmowane są w pełnej wysokości.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 marca 2018</i>
USD	3,8365	3,7597	3,4139
EUR	4,3013	4,3000	4,2085
GBP	4,9960	4,7895	4,7974
CHF	3,8513	3,8166	3,5812
SEK	0,4130	0,4201	0,4097
TRY	0,6802	0,7108	0,8625

5. Zmiana szacunków

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku oraz na dzień 31 marca 2019 roku nie miały miejsca zmiany szacunków w istotnych obszarach działalności Grupy.

6. Segmenty operacyjne

Zarządzanie Grupą odbywa się w podziale na segmenty, odpowiednio do rodzaju oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi część składową Grupy osiągającą przychody i ponoszącą koszty, zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności, w których działają poszczególne spółki:

Segmenty operacyjne	Spółki działające w segmencie
<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	RAFAKO S.A. E001RK Sp. z o.o. E003B7 Sp. z o.o. RAFAKO MANUFACTURING Sp. z o.o.
<i>Pozostałe segmenty</i>	PGL – DOM Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. RAFAKO ENGINEERING SOLUTION doo. RAFAKO Hungary Kft. RENG – NANO Sp. z o.o.

Segment obiekty energetyczne i ochrony środowiska oferuje bloki energetyczne, kotły: rusztowe, pyłowe, z cyrkulacyjnym i stacjonarnym złożem fluidalnym i odzyskowe, obiekty i instalacje towarzyszące kotłom energetycznym, technologie mokrego, półsuchego i suchego odsiarczania spalin, technologie odazotowania spalin, urządzenia odpylające obejmujące elektrofiltry i filtry workowe oraz instalacje termicznej utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych. Jest dostawcą zarówno dla energetyki zawodowej, jak i przemysłowej.

W skład pozostałych segmentów wchodzi segmenty nie osiągające progów ilościowych określonych w MSSF 8, w tym zarządzanie nieruchomościami oraz usługi projektowe świadczone przez pozostałe jednostki Grupy.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej.

**Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku lub
na dzień 31 marca 2019 roku**

	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	301 498	12 771	314 269	(1 567)	312 702
Sprzedaż między segmentami	263	9 020	9 283	(9 283)	–
Przychody segmentu ogółem	301 761	21 791	323 552	(10 850)	312 702
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(281 682)	(20 736)	(302 418)	11 381	(291 037)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	20 079	1 055	21 134	531	21 665
Pozostałe przychody (koszty)	(17 025)	(2 014)	(19 039)	(1 288)	(20 327)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	3 054	(959)	2 095	(757)	1 338
Przychody (koszty) finansowe	306	79	385	(2)	383
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	3 360	(880)	2 480	(759)	1 721
Podatek dochodowy	(1 027)	(87)	(1 114)	143	(971)
Zysk (strata) netto segmentu	2 333	(967)	1 366	(616)	750
Wyniki					
Amortyzacja	3 737	742	4 479	25	4 504
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych i wspólnego przedsięwzięcia	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 marca 2018 roku					
Aktywa segmentu	1 364 474	99 407	1 463 881	(124 050)	1 339 831
Zobowiązania segmentu	785 402	42 297	827 699	(86 032)	741 667
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	726	172	898		898

**Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 roku lub
 na dzień 31 marca 2018 roku**

	<i>Obiekty energetyczne i ochrony środowiska</i>	<i>Pozostałe segmenty</i>	<i>Segmenty razem</i>	<i>Eliminacje i pozycje nieprzypisane</i>	<i>Razem</i>
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	287 446	8 605	296 051	1 879	297 930
Sprzedaż między segmentami	721	4 764	5 485	(5 485)	–
Przychody segmentu ogółem	288 167	13 369	301 536	(3 606)	297 930
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	(249 504)	(12 111)	(261 615)	4 397	(257 218)
Wynik					
Zysk (strata) na sprzedaży	38 663	1 258	39 921	791	40 712
Pozostałe przychody (koszty)	(20 500)	(1 754)	(22 254)	(1 273)	(23 527)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	18 163	(496)	17 667	(482)	17 185
Przychody (koszty) finansowe	(327)	108	(219)	(219)	(438)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	17 836	(388)	17 448	(701)	16 747
Podatek dochodowy	(8 176)	(157)	(8 333)	(176)	(8 509)
Zysk (strata) netto segmentu	9 660	(545)	9 115	(877)	8 238
Wyniki					
Amortyzacja	3 128	476	3 604	(36)	3 568
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych i wspólnego przedsięwzięcia	–	–	–	–	–
Aktywa i zobowiązania na dzień 31 marca 2018 roku					
Aktywa segmentu	1 281 418	77 353	1 358 771	(111 464)	1 247 307
Zobowiązania segmentu	727 338	19 612	746 950	(74 933)	672 017
Inne informacje					
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	–	–	–	–	–
Nakłady inwestycyjne	588	523	1 111	–	1 111

7. Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego

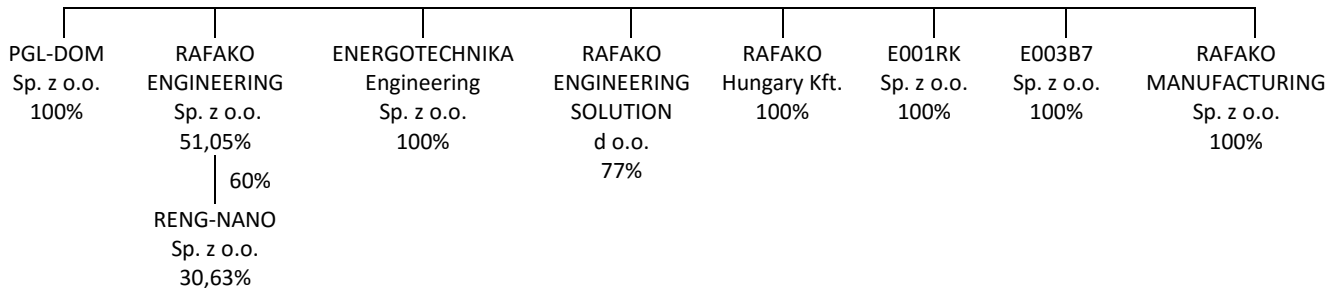
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie RAFAKO S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzane zgodnie z MSR 27/MSSF 10 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe.

W dniu 31 marca 2019 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO składała się z jednostki dominującej i dziewięciu jednostek zależnych działających w branży energetycznej, usługowej i handlowej.

Na dzień 31 marca 2019 roku konsolidacją sprawozdań finansowych objęto następujące spółki („Spółki”, „Spółki Grupy”, „Spółki Grupy Kapitałowej”):

RAFAKO S.A.

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO objętych konsolidacją sprawozdań finansowych

Nazwa i siedziba jednostki	Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)	Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS	Zastosowana metoda konsolidacji
RAFAKO S.A. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 34143	-
PGL – DOM Sp. z o.o. Racibórz	Obsługa nieruchomości na własny rachunek	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 58201	pełna
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. Racibórz	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 287033	pełna
ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. Gliwice	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 417946	pełna
RAFAKO ENGINEERING SOLUTION d.o.o. Belgrad	Działalność w zakresie projektowania technologicznego łącznie z doradztwem i sprawowaniem nadzoru dla budownictwa, przemysłu i ochrony środowiska	Agencja ds. Rejestrów Gospodarczych Republiki Serbii 20320524	pełna
RAFAKO Hungary Kft. Budapeszt	Montaż urządzeń w przemyśle energetycznym i chemicznym	Stołeczny Sąd Rejestrowy w Budapeszcie	pełna
E001RK Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych oraz związanych z budową dróg i autostrad, dróg szynowych i kolei podziemnej, mostów i tuneli, działalność w zakresie inżynierii i doradztwa technicznego i naukowego, produkcja, naprawa i konserwacja maszyn i urządzeń, wytwarzanie, przesyłanie i handel energią elektryczną.	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 479758	pełna

Nazwa i siedziba jednostki	Podstawowy przedmiot działalności (według PKD)	Właściwy sąd prowadzący rejestr oraz nr KRS	Zastosowana metoda konsolidacji
E003B7 Sp. z o.o. Racibórz	Realizacja projektów budowlanych, działalność w zakresie doradztwa i projektowania budowlanego, inżynieryjnego i technologicznego	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 486911	pełna
RENG – NANO Sp. z o.o.* Racibórz	Działalność w zakresie produkcji konstrukcji metalowych i ich części oraz naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 663393	pełna
RAFAKO MANUFACTURING Sp. z o.o. Racibórz	Produkcja generatorów pary z wyjątkiem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	Sąd Rejonowy w Gliwicach KRS 739782	pełna

* jednostka zależna od RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o., zależna pośrednio od RAFAKO S.A.

Na dzień 31 marca 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych był równy udziałowi jednostki dominującej w kapitałach tych jednostek.

8. Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku nie zaszły zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej.

9. Sezonowość lub cykliczność działalności Grupy

Działalność spółek wchodzących w skład Grupy nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy Grupy.

10. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów

Stany aktywów i zobowiązań z tytułu umowy na koniec okresu sprawozdawczego przedstawia poniższa tabela:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Aktywa z tytułu umowy brutto	507 008	383 200
Odpisy aktualizujące wartość aktywów z tytułu umowy (-)	(2 734)	(1 848)
Aktywa z tytułu umowy	504 274	381 352
Zobowiązania z tytułu umowy, w tym zaliczki	180 710	173 499

Aktywa z tytułu umowy podlegają regulacjom MSSF 9 w zakresie szacowania strat z tytułu utraty wartości.

Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów ujęte zgodnie z MSSF 15 na dzień 31 marca 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów.

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Kwota przychodów początkowo ustalona w umowie	7 316 509	7 084 490
Zmiana przychodów z umowy	57 182	90 726
Łączna kwota przychodów z umowy	7 373 691	7 175 216
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	4 679 387	4 280 233
Koszty pozostające do realizacji umowy	2 149 922	2 284 677
Szacunkowe łączne koszty umowy	6 829 309	6 564 910
Szacunkowe łączne wyniki z umów, w tym:	544 382	610 306
zyski	622 882	665 896
straty (-)	(78 500)	(55 590)

Aktywa (zobowiązania) z tytułu umowy prezentuje poniższa tabela:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Stan otrzymanych zaliczek na dzień bilansowy	159 426	137 246
Kwota zaliczek możliwa do kompensaty z należnościami z tytułu umów o usługę	35 657	25 264
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	4 680 956	4 284 312
Zyski narastająco ujęte do dnia bilansowego (+)	463 883	440 034
Straty narastająco ujęte do dnia bilansowego (-)	(78 499)	(55 591)
Przychody z umowy narastająco ujęte do dnia bilansowego	5 066 340	4 668 755
Kwoty zafakturowane do dnia bilansowego (faktury częściowe)	4 599 859	4 321 807
Rozliczenie z tytułu umów na dzień bilansowy (per saldo), w tym:	466 482	346 948
aktywa z tytułu umowy pomniejszone o zaliczki możliwe do kompensaty	542 666	383 200
zobowiązania z tytułu umowy	76 184	61 517

Najważniejsze przyczyny zmian aktywów i zobowiązań z tytułu umowy w okresie sprawozdawczym przedstawiają poniższe tabele:

Aktywa z tytułu umowy:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Aktywa z tytułu umowy na początek okresu	381 352	251 283
Zmiany wynikające z połączenia przedsięwzięć	-	-
Przychody odniesione w okresie sprawozdawczym na aktywa z tytułu umowy	105 022	93 237
Łączne korekty przychodów odniesione na aktywa z tytułu umowy	-	(515)
Zmiany odpisów aktualizujących aktywa z tytułu umowy	38 455	97 367
Przeklasyfikowanie do należności z tytułu dostaw i usług (-)	(20 555)	(60 020)
Aktywa z tytułu umowy na koniec okresu	504 274	381 352

Zobowiązania z tytułu umowy:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Zobowiązania z tytułu umowy na początek okresu	173 499	42 823
Zmiany wynikające z połączenia przedsięwzięć	–	–
Zobowiązania do wykonania świadczenia ujęte w okresie sprawozdawczym jako zobowiązania z tytułu umowy	14 751	109 818
Łączne korekty przychodów odniesione na zobowiązania z tytułu umowy	19 886	108 242
Rozpoznanie przychodu ujętego w saldzie zobowiązań z tytułu umowy na początek okresu (-)	(27 426)	(87 384)
Zobowiązania z tytułu umowy na koniec okresu	180 710	173 499

Ujawnienia dotyczące aktywowanych kosztów doprowadzenia do zawarcia i wykonania umów Spółka prezentuje w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe”.

10.1 Informacje dotyczące kluczowych kontraktów realizowanych przez Grupę

10.1.1 Projekt Jaworzno

Spółka RAFAKO S.A. w Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. (Lider Konsorcjum) i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. realizuje kontrakt na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A. – Budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II – w zakresie: kocioł parowy, turbospół, budynek główny, część elektryczna i AKPiA Bloku”. Ostateczny podział prac w ramach Konsorcjum został ustalony w dniu 4 sierpnia 2013 roku na podstawie zmian wprowadzonych do umowy konsorcjum, które dotyczyły przejęcia przez RAFAKO S.A. 99,99% prac w ramach Projektu (tym samym dla spółki Mostostal Warszawa pozostało 0,01%) oraz zmiany podziału wynagrodzenia należnego każdemu z partnerów konsorcjum odpowiednio do udziału w realizowanych pracach. Kontrakt na budowę Bloku Energetycznego Jaworzno III został zawarty w dniu 17 kwietnia 2014 roku. Aktualna wartość kontraktu (po podpisaniu Aneksie nr 5) wynosi około 4,5 miliarda złotych netto. To największy wartościowo kontrakt realizowany dotychczas przez spółkę RAFAKO S.A. Obecnie realizacja projektu Jaworzno wkroczyła w ostatnią fazę, tj. fazę rozruchu i uruchomienia Bloku, która będzie realizowana do Przejęcia Bloku do Eksploatacji. Zgodnie z harmonogramem kontraktu Przejęcie Bloku do Eksploatacji powinno nastąpić do dnia 20 listopada 2019 roku. Realizacja tego kamienia milowego w przewidzianym w kontrakcie terminie jest ostatnim kluczowym etapem okresu budowy całej inwestycji. Po zrealizowaniu kamienia milowego dotyczącego Przejęcia Bloku do Eksploatacji Kontrakt wchodzi w fazę Okresu Gwarancji, w trakcie którego w terminie do 12 miesięcy od Przejęcia Bloku do Eksploatacji mają nastąpić końcowe Pomiary Gwarantowanych Parametrów Technicznych. W Okresie Gwarancyjnym nastąpi przekazanie Zamawiającemu dokumentacji powykonawczej i zafakturowanie ostatniego kamienia milowego zgodnie z Harmonogramem Rzeczowo - Finansowym Kontraktu planowanym na luty 2020 roku. W Okresie Gwarancyjnym do czasu wykonania Pomiarów Parametrów Gwarantowanych zakłada się wykonywane dodatkowe prace optymalizujące mające na celu przygotowanie Bloku do przeprowadzenia ww. pomiarów. Gwarancją terminowego zakończenia kontraktu jest niezakłócony przebieg procesu rozruchu na poszczególnych jego etapach. Każde ujawnienie się wad czy awarii maszyn bądź urządzeń, wystąpienie nieprzewidzianych technicznych problemów w instalacjach technologicznych i elektrycznych, w szczególności na styku instalacji z urządzeniami oraz konieczność wykonania nieplanowanych prac dodatkowych może spowodować opóźnienie w realizacji kontraktu. Z kolei niezakończenie realizacji kontraktu w ustalonym terminie, tj. niepodpisanie Protokołu Przekazania Bloku do Eksploatacji do 20 listopada 2019 roku może spowodować naliczenie przez Inwestora kar za nieterminową realizację kontraktu, co w sposób istotny mogłoby negatywnie wpłynąć na wynik i sytuację finansową zarówno RAFAKO S.A. jak i spółki celowej realizującej projekt. Biorąc pod uwagę aktualne zaawansowanie prac związanych z fazą rozruchu Spółka nie widzi zagrożeń dotyczących niedotrzymania umownego terminu przekazania Bloku do eksploatacji.

Zasady rozliczania Projektu Jaworzno:

Na potrzeby realizacji Projektu została utworzona spółka celowa (E003B7 Sp. z o.o.), której RAFAKO S.A. podzleciła około 88,7% zakresu prac Projektu; pozostałe 11,3% pozostaje w bezpośredniej realizacji RAFAKO S.A. (o wartości około 506 milionów złotych; w tym zaprojektowanie tzw. Wyspy kotłowej oraz dostawa części ciśnieniowych kotła i instalacji odpylania), która głównie realizowana była w latach 2015 – 2017.

RAFAKO S.A. oraz E003B7 Sp. z o.o. na potrzeby realizacji Projektu zawarły umowy z podmiotami finansowymi, na mocy których otrzymały gwarancje bankowe/ubezpieczeniowe o łącznej wartości 604 miliony złotych niezbędne do realizacji tego projektu, jednocześnie ustanowione zostały zabezpieczenia na majątku obu podmiotów jako zabezpieczenie dla tych instrumentów. W dniu 1 marca 2017 roku podpisany został z zamawiającym aneks wydłużając termin realizacji projektu oraz podnosząc jego wartość, co zostało szerzej opisane w nocie III.1. sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej RAFAKO za 2017 rok.

W wyniku uzgodnień z instytucjami finansowymi, które udzieliły gwarancji związanych z kontraktem Jaworzno, RAFAKO S.A. nie przewiduje wypłaty dywidendy ze spółki E003B7 Sp. z o.o. do czasu trwania umów gwarancyjnych, ponieważ mogłoby to skutkować negatywnymi konsekwencjami ze strony instytucji gwarantujących.

RAFAKO S.A. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kompensuje przychody i koszty oraz rozrachunki dotyczące realizacji Projektu powstałe pomiędzy RAFAKO S.A. a spółką celową. RAFAKO S.A. ujmuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jedynie przychody i koszty dotyczące jej zakresu prac, czyli 11,3% zakresu prac na Projekcie Jaworzno. W sprawozdaniu jednostkowym nie są ujmowane przychody i koszty dotyczące części realizowanej przez spółkę celową E003B7 Sp. z o.o. – ta część jest prezentowana w jednostkowym sprawozdaniu E003B7 Sp. z o.o. oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej RAFAKO.

RAFAKO S.A. jako lider Konsorcjum wystawia faktury na pełny zakres prac na rzecz Zamawiającego; płatności z tytułu realizacji kontraktu są przekazywane bezpośrednio na rzecz Spółki celowej oraz kluczowych podwykonawców i poddostawców. Zapłata za zakres prac zrealizowany przez RAFAKO S.A. jest dokonywana przez spółkę celową.

10.1.2 Projekt Opole

W lutym 2012 roku RAFAKO S.A. jako lider Konsorcjum (RAFAKO S.A., Polimex-Mostostal S.A., Mostostal Warszawa S.A.) podpisała umowę z firmą PGE Elektrownia Opole S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – „Zamawiający”), o wartości 9,4 mld złotych netto (tj. 11,6 mld złotych brutto), której przedmiotem jest zaprojektowanie, dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz nr 6 w Elektrowni Opole wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami.

RAFAKO S.A. zleciło swojej spółce zależnej tj. E001RK Sp. z o.o. („SPV-Rafako”) jako podwykonawcy realizację 100% zakresu prac i usług związanych z budową bloków w Elektrowni Opole. Wynagrodzenie SPV-Rafako za realizację prac i usług zostało określone na poziomie 3,96 mld złotych netto (tj. 4,9 mld złotych brutto).

SPV-Rafako zawarła z GE Power Sp. z o.o. (dawniej Alstom Power Sp. z o.o.) umowę podwykonawczą, na mocy której SPV-Rafako powierzyła GE Power 100% zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac Spółki w ramach Projektu Opole. GE Power przejął wszelką odpowiedzialność za realizację kontraktu wobec Zamawiającego.

Dnia 10 października 2018 roku RAFAKO S.A., Polimex-Mostostal S.A., Mostostal Warszawa S.A. oraz GE Power zawarło z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. aneks do umowy z dnia 15 lutego 2012 roku na budowę bloków energetycznych nr 5 i 6 w PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Opole realizowanej przez Konsorcjum oraz GE Power sp. z o.o., które jest generalnym projektantem oraz pełni funkcję lidera konsorcjum zarządzającego realizacją Projektu. Na mocy zawartego aneksu zmianie uległ termin przekazania do eksploatacji bloków nr 5 i 6, co powinno nastąpić odpowiednio do 15 czerwca 2019 roku oraz 30 września 2019 roku.

Zasady rozliczania kontraktu Opole:

Prezentacja przychodów i kosztów wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Spółki.

Wartość rozrachunków wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki.

Płatności wynikające z kontraktu, po spełnieniu warunków płatności są dokonywane przez Klienta bezpośrednio na rzecz GE Power.

11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych

11.1. Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku Grupa zanotowała 312 702 tysiące złotych przychodów ze sprzedaży, tj. o 14 772 tysiące złotych więcej aniżeli w analogicznym okresie 2018 roku, głównie w następstwie wzrostu zaangażowania na projektach dotychczas realizowanych, w tym kontraktu na budowę bloku kogeneracyjnego opalanego biopaliwem dla litewskiego klienta UAB VILNIAUS KOGENERACINE JEGAINIE oraz w wyniku rozpoczęcia realizacji istotnych kontraktów w nowym sektorze gazu ziemnego i ropy naftowej.

Koszt własny sprzedaży produktów i materiałów w omawianym okresie wyniósł 291 037 tysięcy złotych. Biorąc pod uwagę zanotowane przez Grupę przychody oraz koszty własne sprzedaży wypracowany zysk brutto ze sprzedaży osiągnął wartość 21 665 tysięcy złotych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym na koszty sprzedaży wykazane w rachunku zysków i strat w kwocie 5 534 tysiące złotych składają się koszty przygotowania ofert oraz działań w zakresie PR i marketingu.

Na pozostałe przychody operacyjne największy wpływ miało rozwiązanie odpisów aktualizujących wartości składników aktywów w łącznej kwocie 976 tysięcy złotych. Ponadto w okresie 3 miesięcy na poziom pozostałych przychodów operacyjnych wpływ miały także otrzymane odszkodowania w kwocie 255 tysięcy złotych oraz zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych w kwocie 199 tysięcy złotych.

Na pozostałe koszty operacyjne największy wpływ miało: 1. utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu umów w kwocie 886 tysięcy złotych oraz należności handlowych w kwocie 5 tysięcy złotych, 2. koszty z tytułu przekazanych darowizn o wartości 498 tysięcy złotych (31 marca 2018 roku: 1. 173 tysiące złotych i 2 225 tysięcy złotych 2. 130 tysięcy złotych).

Przychody finansowe Grupy w okresie 3 miesięcy 2019 roku uzyskano w głównej mierze z tytułu dyskonta rozrachunków długoterminowych w kwocie 1 658 tysięcy złotych oraz z tytułu odsetek od instrumentów finansowych w kwocie 470 tysięcy złotych (31 marca 2018 roku: 433 tysiące złotych).

Na koszty finansowe okresu decydujący wpływ miały koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych w kwocie 1 090 tysięcy złotych (31 marca 2018 roku: 1 019 tysięcy złotych), a także prowizje bankowe od udzielonych kredytów w kwocie 256 tysięcy złotych.

11.2. Podatek dochodowy

Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

Działalność kontynuowana	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019</i>	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)</i>
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(723)	(1 117)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(723)	(1 117)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	-
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	(248)	(7 392)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(248)	(7 392)
Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	<u>(971)</u>	<u>(8 509)</u>

Działalność kontynuowana	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)
Odroczony podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	58	43
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	58	43
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach	58	43

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 marca 2019 roku

Odroczony podatek dochodowy wyliczony na dzień 31 marca 2019 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Sprawozdanie z całkowitych dochodów	
	31 marca 2019	31 grudnia 2018	31 marca 2019	31 marca 2018
- od ulg inwestycyjnych	(2)	(2)	-	-
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(15 588)	(14 660)	(928)	370
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 905	2 113	(208)	(67)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	4 783	4 781	2	448
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością należności i rozliczeń międzyokresowych z tytułu wyceny umów o usługę	(96 116)	(69 638)	(26 478)	(10 457)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	1 910	1 954	(44)	(56)
- od rezerw bilansowych	14 678	15 161	(483)	3 021
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań, rezerw i rozliczeń międzyokresowych z tytułu wyceny umów o usługę	102 714	76 200	26 514	(1 570)
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	16 588	16 625	(37)	60
- korekta kosztów z tytułu niezapłaconych faktur	3 856	3 856	-	(201)
- pozostałe	6 936	5 464	1 472	1 103
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazana w rachunku zysków i strat			(248)	(7 392)
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazana w innych całkowitych dochodach			58	43
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:			(190)	(7 349)
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	41 664	41 854		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	41 814	42 006		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	150	152		

Na dzień 31 marca 2019 roku Grupa rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej wykazanej w kwocie tysięcy złotych, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

W okresie 12 miesięcy 2018 roku jednostka dominująca zanotowała stratę podatkową w wysokości 2 977 tysięcy złotych. Jednostka dominująca przeprowadziła analizę realizowalności aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej na podstawie prognoz podatkowych. Działając zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny, Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o nierozpoznanie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej zanotowanej w okresie 12 miesięcy 2018 roku. Całkowita wartość straty podatkowej za lata 2015-2017 oraz 2018, która nie została rozpoznana w podatku odroczonym wynosi 160 517 tysięcy złotych.

11.3. Istotne pozycje wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Zmniejszenie stanu należności wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku w kwocie 178 932 tysiące złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

– ze zmniejszenia stanu należności handlowych w kwocie	172 865 tysięcy złotych,
– ze zwiększenia stanu należności budżetowych (w tym z tytułu podatku VAT)	(11 254) tysiące złotych,
– ze zwiększenia stanu udzielonych zaliczek w kwocie	(1 376) tysięcy złotych,
– ze zwiększenia stanu należności z tytułu kaucji w kwocie	8 851 tysięcy złotych,
– ze zwiększenia stanu pozostałych należności w kwocie	9 846 tysięcy złotych.

Dokładny opis zmian wartości kaucji i należności spornych w okresie 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku został zamieszczony w nocie 11.12.

Zmniejszenie stanu zobowiązań wykazane w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie 38 672 tysiące złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

– zmniejszenia stanu zobowiązań handlowych w kwocie	(21 568) tysięcy złotych,
– zmniejszenia stanu zobowiązań z tytułu podatków i innych świadczeń	(16 855) tysięcy złotych,
– zwiększenia stanu zobowiązań i rezerw na świadczenia pracownicze z wyłączeniem zysków/strat aktuarialnych w kwocie	2 568 tysięcy złotych,
– zmiana stanu wartości zysków/strat aktuarialnych w kwocie	(305) tysięcy złotych,
– zmniejszenia stanu pozostałych zobowiązań w kwocie	(2 512) tysięcy złotych.

Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu umów wykazana w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie (115 711) tysięcy złotych wynikała przede wszystkim z następujących pozycji:

– zwiększenia stanu należności z tytułu wyceny umów o usługę i związanych z wyceną kontraktów rozliczeń międzyokresowych w kwocie	(122 922) tysiące złotych,
– zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu wyceny umów o usługę w kwocie	7 211 tysięcy złotych.

Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych wykazana w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie (1 031) tysięcy złotych wynikała przede wszystkim z następujących pozycji:

– zmniejszenia stanu rezerw na naprawy gwarancyjne w kwocie	(2 258) tysięcy złotych,
– zmniejszenia stanu rezerw na straty na kontraktach w kwocie	(713) tysięcy złotych,
– zmiany stanu rozliczeń międzyokresowych w kwocie	1 827 tysięcy złotych,
– zmiany stanu pozostałych rezerw w kwocie	113 tysięcy złotych.

Wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych wykazana w kwocie 289 tysięcy złotych wynikała z zakupu rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 215 tysięcy złotych oraz wartości niematerialnych w kwocie 74 tysięcy złotych.

Główny wpływ na wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu działalności finansowej miał wzrost zadłużenia z tytułu kredytu w rachunku bieżącym i kredytu obrotowego udzielonego jednostce dominującej przez PKO BP S.A. w kwocie 5 639 tysięcy złotych.

11.4. Rzeczowe aktywa trwałe

Za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku	Grunty	Budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2019 roku	23 703	84 736	44 595	7 228	797	191	161 250
Korekta bilansu otwarcia wynikająca z wdrożenia MSSF 16	(9 108)		(774)	(4 788)			(14 670)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2019 roku	14 595	84 743	43 821	2 432	793	196	146 580
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	96	13	–	–	(109)	–
Nabycia	–	–	24	–	38	113	175
Likwidacja/sprzedaż	–	(1)	(103)	(24)	–	–	(128)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	–	–	–	–	–
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(751)	(1 323)	(1 436)	(120)	–	(3 630)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	55	–	–	–	55
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	–	7	54	957	–	–	1 018
Wartość netto na dzień 31 marca 2019 roku *	14 595	84 094	42 541	1 929	711	200	144 070
*środki trwałe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.17.1							
Za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 roku (niebadane)	Grunty	Budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	23 759	87 741	50 059	8 160	961	254	170 934
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	–	198	–	–	(198)	–
Nabycia	–	–	35	336	149	534	1 054
Likwidacja/sprzedaż	–	(5)	(201)	(8)	–	–	(214)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(738)	(1 697)	(640)	(109)	–	(3 184)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	–	(6)	–	–	(6)
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	(1)	(31)	18	–	–	–	(14)
Wartość netto na dzień 31 marca 2018 roku (niebadane)	23 758	86 967	48 412	7 842	1 001	590	168 570

11.5. Nabycie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019	Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018
Nabycie składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych*	898	1 120
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	509	310

* wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w okresie na zakup środków trwałych wynikająca z tabeli ruchu środków trwałych oraz wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych na zakup wartości niematerialnych

Przedmiotem nakładów inwestycyjnych Grupy na rzeczowy majątek trwały były przede wszystkim nakłady na zakupy maszyn i urządzeń do produkcji, środków transportu oraz zakup sprzętu komputerowego. Powyższe inwestycje były finansowane ze środków własnych.

11.6. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Grupa jako leasingobiorca użytkuje rzeczowe aktywa trwałe na podstawie umów leasingu finansowego. Wartość bilansowa aktywów będących przedmiotem umów leasingu finansowego przedstawia się następująco:

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2019 roku					
Wartość brutto	–	–	1 356	8 669	10 025
Korekta wynikająca z wdrożenia MSSF16	9 357	8 434	5 526	107	23 424
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	–	(582)	(3 881)	(4 463)
Wartość netto	9 357	8 434	6 300	4 895	28 986
Na dzień 31 marca 2019 roku					
Wartość brutto	9 357	8 434	7 788	7 673	33 252
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(29)	(431)	(1 400)	(3 098)	(4 958)
Wartość netto	9 328	8 003	6 388	4 575	28 294

Okres użytkowania tych środków jest zgodny z okresem trwania umów leasingowych i wynosi od 24 do 48 miesięcy. Spółka dokonuje odpisów amortyzacyjnych tych środków metodą liniową.

11.7. Wartość firmy

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku wartości firmy nie uległa zmianie i na dzień 31 marca 2019 roku wynosiła 9 166 tysięcy złotych.

11.8. Pozostałe należności długoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Należności finansowe		
Kaucje/kwoty zatrzymane	3 074	332
Pozostałe należności finansowe	37 538	39 737
Odpis aktualizujący należności finansowe (-)	(119)	(123)
Należności długoterminowe ogółem (netto)	40 493	39 946
Należności niefinansowe		
Inne należności niefinansowe	453	450
Należności niefinansowe ogółem (netto)	453	450
Należności długoterminowe ogółem (netto)	40 946	40 396

11.9. Akcje/udziały w pozostałych jednostkach

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	148	161
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nie notowanych na giełdzie	1 376	1 227
	1 524	1 388

*akcje i udziały stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w notcie 11.17.3

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku jednostka dominująca dokonała zakupu 1 udziału w spółce InnoEnergy Central Europe Sp. z o.o. w kwocie 147 tysięcy złotych.

11.10. Aktywa finansowe długoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Obligacje długoterminowe	14 785	14 066
	14 785	14 066

11.10.1. Obligacje

W dniu 9 listopada 2016 roku PBG S.A., w związku z zawarciem aneksów do dokumentacji restrukturyzacyjnej, poinformowała o rozpoczęciu procedury emisji obligacji, których nabycie zostało następnie zaoferowane wierzycielom zaspokajanych przez PBG S.A. zgodnie z Układem, w tym spółce RAFAKO S.A. (Obligacje).

W konsekwencji powyższego, w dniu 20 stycznia 2017 roku jednostka dominująca złożyła oświadczenie o przyjęciu skierowanych do niej propozycji nabycia Obligacji spółki PBG S.A. emitowanych w ramach ośmiu serii od B1 do I1 (tak zwana Druga Emisja Obligacji PBG S.A.). Łącznie RAFAKO S.A. objęła 388 492 sztuk Obligacji o łącznej wartości nominalnej w wysokości 38 849 200,00 złotych. Objęcie wskazanych Obligacji nastąpiło w drodze potrącenia wierzytelności RAFAKO S.A. wynikających z układu PBG S.A. z ceną emisyjną Obligacji.

W dniu 9 lutego 2017 roku nastąpił przydział Obligacji na rzecz RAFAKO S.A. Poniżej zaprezentowano kluczowe informacje odnoszące się do warunków emisji oraz realizowanego przez PBG S.A. procesu wykupu:

1. Niewykupione na dzień publikacji niniejszego sprawozdania Obligacje PBG S.A. będą podlegać wykupowi w następujących terminach i kwotach:

Data Wykupu	30.06.2019	31.12.2019	30.06.2020
Serie	G,G1 i G3	H,H1 i H3	I, I1 i I3
Wartość wykupywanych Obligacji	61 934 800 zł	46 875 600 zł	238 445 700 zł
w tym Obligacje objęte przez RAFAKO S.A.	4 996 100 zł	3 781 300 zł	19 045 000 zł

2. Obligacje wyemitowane przez PBG S.A. zgodnie z warunkami emisji były i są obligacjami zabezpieczonymi w rozumieniu Ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach. Obligacje PBG S.A. są zabezpieczone przede wszystkim zastawem rejestrowym na 42 466 000 sztuk zdematerializowanych akcji RAFAKO S.A. (co stanowi obecnie 33,3% kapitału RAFAKO S.A.), hipotekami na nieruchomościach Grupy PBG, zastawami rejestrowymi na innych wybranych aktywach Grupy PBG, w tym akcjach i udziałach wybranych spółek z Grupy PBG (w tym spółki PBG oil and gas Sp. z o.o), poręczeniami oraz oświadczeniami o poddaniu się egzekucji do łącznej kwoty zabezpieczenia w wysokości 1 065 000 000,00 złotych.
3. PBG S.A. zobowiązała się doprowadzić do dematerializacji Obligacji oraz ich notowania na ASO GPW S.A. lub ASO Bondspot S.A. w ciągu 3 miesięcy od ich wyemitowania (odpowiednio dla każdej Emisji Obligacji). Decyzjami Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. podjętymi odpowiednio w dniu 9 marca 2017 roku i 19 kwietnia 2017 roku, pierwsze notowanie Obligacji PBG S.A. na okaziciela serii B, C, D, E, F, G, H oraz I w alternatywnym systemie obrotu na Catalyst odbyło się w dniu 10 marca 2017 roku, a obligacji serii C1, D1, G1, H1 oraz I1 w dniu 20 kwietnia 2017 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca PBG S.A., zgodnie z harmonogramem, dokonała wykupu serii B1, C1, D1, E1 i F1 obligacji o łącznej wartości 11 026 800 złotych.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z warunkami emisji obligacji właściwymi dla Obligacji objętych przez Spółkę a wyemitowanych przez PBG S.A., pozostałe do wykupu Obligacje spółki PBG S.A. (o łącznej wartości: 347,3 milionów złotych) zabezpieczone były wyżej wskazanymi zabezpieczeniami, w tym w szczególności zastawem rejestrowym na posiadanych bezpośrednio i pośrednio przez PBG S.A. akcjach spółki RAFAKO S.A. W ocenie Zarządu ustanowione zabezpieczenie w korespondencji z łączną kwotą zobowiązań z tytułu wskazanych Obligacji na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest wystarczające, aby uznać, że należność jest realizowalna.

Na dzień 31 marca 2019 roku łączna wartość netto obligacji wynosiła 22 782 tysiące złotych (w tym 7 997 tysięcy złotych zostało ujęte w pozycji inne aktywa finansowe krótkoterminowe jako obligacje krótkoterminowe).

11.11. Zapasy

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Materiały (według wartości netto możliwej do uzyskania)	30 764	30 985
Według ceny nabycia	42 139	41 272
Według wartości netto możliwej do uzyskania	30 764	30 985
Produkty gotowe:	3 170	3 168
Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia	3 170	3 168
Według wartości netto możliwej do uzyskania	3 170	3 168
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia oraz wartości netto możliwej do uzyskania	33 934	34 153

* zapasy stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.17.4

11.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności – krótkoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Należności finansowe		
Należności z tytułu dostaw i usług	141 580	313 117
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług (-)	(23 223)	(24 090)
Należności z tytułu dostaw i usług netto	118 357	289 027
Należności z tytułu dostaw i usług netto		
Należności ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	158	303
Kaucje	77 043	88 636
Należności dochodzone na drodze sądowej*	16 465	25 869
Inne należności finansowe	10 838	10 837
Odpis aktualizujący należności finansowe (-)	(24 162)	(24 189)
Należności finansowe ogółem (netto)	198 699	390 483
Należności niefinansowe		
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	-
Należności z tytułu przedpłat i udzielonych zaliczek	126 994	125 618
Należności budżetowe	23 976	12 722
Inne należności niefinansowe	6 297	6 820
Odpis aktualizujący należności niefinansowe (-)	(3 100)	(3 100)
Należności niefinansowe ogółem (netto)	154 167	142 060
Należności krótkoterminowe ogółem (netto)	352 866	532 543

* jednostka dominująca objęła należność odpisem aktualizującym w kwocie odpowiadającej szacowanemu poziomowi ryzyka nierealizowalności tej należności, szczegółowy opis należności spornych został zaprezentowany w nocie 21 niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Należności budżetowe obejmują przede wszystkim należności z tytułu podatku VAT zarówno krajowego, jak i zagranicznego.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Grupa posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych.

Należności handlowe krótkoterminowe wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 marca 2019 roku w kwocie 118 357 tysięcy złotych dotyczą kontraktów handlowych z krajowymi oraz zagranicznymi kontrahentami.

Kaucje wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 marca 2019 roku w kwocie 77 043 tysiące złotych, dotyczą głównie projektów realizowanych w obszarach:

- budowy bloku parowego opalanego węglem w kwocie 17 451 tysięcy złotych,
- budowy gazociągu w kwocie 15 362 tysiące złotych,
- instalacji katalitycznego odazotowania spalin w kwocie 8 720 tysięcy złotych,
- wykonania części ciśnieniowych kotła do spalarni w kwocie 5 776 tysięcy złotych.

Zmiana stanu kaucji zanotowana w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku wynikała przede wszystkim ze zwrotu kaucji pieniężnej związanej z realizacją umów na modernizację instalacji odsiarczania spalin w kwocie 11 168 tysięcy złotych.

Istotną pozycję wykazaną w pozostałych należnościach stanowią zaliczki, które na dzień 31 marca 2019 roku wynosiły 126 994 tysiące złotych, w tym:

- zaliczka w związku z realizacją umowy na budowę zbiorników paliwa w kwocie 44 101 tysięcy złotych,
- zaliczka w związku z realizacją umowy na wyspę biomasową w kwocie 25 225 tysięcy złotych,
- zaliczka w związku z realizacją umowy na budowę gazociągu w kwocie 13 457 tysięcy złotych,
- zaliczka w związku z realizacją umowy na budowę zbiornika LNG w kwocie 5 837 tysięcy złotych.

11.13. Pozostałe aktywa finansowe krótkoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)
Obligacje krótkoterminowe*	7 997	7 608
	7 997	7 608
	7 997	7 608

* szczegółowy opis dotyczący obligacji został zamieszczony w nocie 11.10.1

11.14. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 (przekształcone)	31 marca 2018
Środki pieniężne w banku i w kasie	117 170	88 090	187 283
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	213	602	2 026
	117 383	88 692	189 309
	117 383	88 692	189 309

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stawki referencyjnej ustalonej na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania spółek wchodzących w skład Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych.

Spółki Grupy posiadają środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, do których zaliczają otrzymane w ramach przyznanych dotacji środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionych rachunkach bankowych, które Grupa może wykorzystywać do uregulowania zobowiązań wynikających z realizowanych projektów.

Na dzień 31 marca 2019 roku w pozycji środków pieniężnych wykazano środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 76,7 mln złotych (31 grudnia 2018 roku: 79,5 mln złotych) będące środkami pieniężnymi jednostki zależnej E003B7 sp. z o.o. przeznaczonymi na realizację kontraktu Jaworzno, które z punktu widzenia Grupy Kapitałowej RAFAKO mają ograniczoną możliwość dysponowania ze względu na formalne uzgodnienia w tym zakresie z instytucjami finansującymi kontrakt Jaworzno.

Dywidenda z E003B7 Sp. z o.o. do jedynego udziałowca, tj. RAFAKO S.A. będzie mogła być wypłacona bez negatywnych konsekwencji ze strony instytucji finansowych po zakończeniu okresu udzielonej przez te instytucje gwarancji, szczegóły są opisane szerzej w nocie 10.1.1.

11.15. Udzielone pożyczki

Pożyczki	Zabezpieczenie	Inne	Waluta	Efektywna stopa procentowa	Termin spłaty	Należności z tytułu udzielonych pożyczek	
						31 marca 2019	31 grudnia 2018
Pożyczki krótkoterminowe							
PBG oil and gas Sp. zo.o.*	Weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	pożyczka pieniężna w wysokości 10,5 mln złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności	PLN	WIBOR 1M+marża	31-12-2019	10 274	10 302
PBG oil and gas Sp. zo.o.*	Weksel własny in blanco	pożyczka pieniężna w wysokości 1 mln złotych z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności	PLN	WIBOR 1M+marża	31-12-2019	1 063	1 049
						11 337	11 351

*podmiot powiązany kapitałowo z PBG S.A.

11.16. Odpisy aktualizujące wartość skonsolidowanych aktywów

	<i>Rzeczowe aktywa trwałe</i>	<i>Akcje/udziały*</i>	<i>Pozostałe aktywa finansowe****</i>	<i>Pozostałe aktywa niefinansowe****</i>	<i>Zapasy**</i>	<i>Aktywa z tytułu umów</i>	<i>Należności***</i>
1 stycznia 2019	(233)	(4 975)	(10 400)	(5 676)	(10 287)	(1 848)	(51 502)
Utworzenie	–	(12)	–	–	–	(886)	(18)
Rozwiązanie	–	–	–	–	–	–	916
Wykorzystanie	–	–	–	–	231	–	–
31 marca 2019	<u>(233)</u>	<u>(4 987)</u>	<u>(10 400)</u>	<u>(5 676)</u>	<u>(10 056)</u>	<u>(2 734)</u>	<u>(50 604)</u>
1 stycznia 2018	(68)	(4 973)	(10 500)	(5 676)	(11 105)	–	(36 699)
Korekta bilansu otwarcia	–	–	(5 682)	–	–	(1 892)	(12 630)
1 stycznia 2018 (<i>przekształcone</i>)	(68)	(4 973)	(16 182)	(5 676)	(11 105)	(1 892)	(49 329)
Utworzenie	(8)	(45)	–	–	–	(102)	(2 302)
Rozwiązanie	2	–	–	–	–	–	71
Wykorzystanie	–	–	–	–	293	–	360
31 marca 2018	<u>(74)</u>	<u>(5 018)</u>	<u>(16 182)</u>	<u>(5 676)</u>	<u>(10 812)</u>	<u>(1 994)</u>	<u>(51 200)</u>

* odpisy aktualizujące wartość udziałów/akcji w spółkach dotyczą udziałów/akcji w spółkach postawionych w stan upadłości oraz aktualizacji wartości udziałów w procesie upadłości układowej

** utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest w koszcie wytworzenia produktów i usług

*** odpisy aktualizujące wartość należności handlowych oraz pozostałych należności, w tym należności z tytułu kar umownych

**** Zarząd jednostki dominującej ocenia, że wynikające z umowy zawartej w 2012 roku aktywa finansowe są obciążone istotnym ryzykiem nierealizowalności i utrzymał decyzję o objęciu wartości inwestycji odpisem aktualizującym.

11.17. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy

11.17.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych

Na dzień 31 marca 2019 roku wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 131 768 tysięcy złotych. Środki trwałe jednostki dominującej o wartości 127 133 tysiące złotych zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Kredytowego Wielocelowego (ustanowiona hipoteka na łączną kwotę do 300 milionów złotych na nieruchomościach, których RAFAKO S.A. jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym z wyłączeniem nieruchomości mieszkalnych oraz zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. (poprzednio TAURON Wytwarzanie S.A.) w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw). Ponadto, zabezpieczeniu zobowiązań z tytułu zawartych umów kredytowych podlegają budynki i budowle jednostki zależnej o wartości 3 688 tysięcy złotych, a także sprzęt IT oraz kontenery biurowe o wartości 947 tysięcy złotych.

	31 marca 2019	31 grudnia 2018
Środki trwałe zabezpieczone hipoteką, w tym:	88 485	89 469
grunty	9 162	9 162
budynki i budowle	79 323	80 307
Środki trwałe, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, w tym:	43 283	43 940
urządzenia techniczne i maszyny	41 479	42 740
środki transportu	1 804	1 200
	131 768*	133 409*

* wykazane kwoty obejmują środki trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczony do sprzedaży w kwocie 101 tysięcy złotych (31 grudnia 2018: 175 tysięcy złotych)

11.17.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych

Na dzień 31 marca 2019 roku wartości niematerialne o wartości 9 092 tysiące złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań jednostki dominującej (31 grudnia 2018: 9 339 tysięcy złotych). Wartości niematerialne zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Kredytowego Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. (poprzednio TAURON Wytwarzanie S.A.) w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.17.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach

Na dzień 31 marca 2019 roku akcje/udziały w spółkach o wartości 36 656 tysięcy złotych (31 grudnia 2018: 36 520 tysięcy złotych) zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Kredytowego Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. (poprzednio TAURON Wytwarzanie S.A.) w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw, zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach w E003B7 Sp. z o.o.).

11.17.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach

Na dzień 31 marca 2019 roku zapasy o wartości 30 591 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań jednostki dominującej (31 grudnia 2018: 29 391 tysięcy złotych). Zapasy zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Kredytowego Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. (poprzednio TAURON Wytwarzanie S.A.) w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.17.5. Zabezpieczenia ustanowione na należnościach handlowych

Na dzień 31 marca 2019 roku należności z tytułu dostaw, robót i usług w kwocie 20 111 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie udzielonych gwarancji oraz kredytów i pożyczek (31 grudnia 2018 roku: 20 170 tysięcy złotych).

11.18. Kapitał podstawowy

W okresie 3 miesięcy 2019 roku zakończonym 31 marca 2019 roku kapitał podstawowy RAFAKO S.A. nie uległ zmianie i jego wartość na dzień 31 marca 2019 roku wynosiła 254 864 tysiące złotych.

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
Akcje serii J	15 331 998	30 664
Akcje serii K	42 500 000	85 000
	127 431 998	254 864

11.19. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

11.20. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

11.21. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W okresie 3 miesięcy zakończonym dnia 31 marca 2019 roku kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej nie uległ zmianie i na dzień 31 marca 2019 roku kapitał ten wyniósł 165 119 tysięcy złotych.

11.22. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Grupę Kapitałową mające na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Grupy wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Grupa analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie bilansowej).

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Udział zadłużenia w kapitale własnym		
Kapitał własny	598 164	597 653
Kapitał obcy (kredyty bankowe oraz otrzymane pożyczki)	108 358	103 568
Suma bilansowa	1 339 831	1 370 236
Wskaźnik kapitalizacji (kapitał własny/suma bilansowa)	0,45	0,44
Źródła finansowania ogółem		
Kapitał własny	598 164	597 653
Kapitał obcy (kredyty bankowe oraz otrzymane pożyczki)	108 358	103 568
Leasing finansowy	16 288	17 249
Wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem	4,80	4,95
EBITDA		
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 338	40 531
Amortyzacja	4 504	14 825
EBITDA	5 842	55 356
Dług		
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	108 358	103 568
Leasing finansowy	16 288	17 249
Wskaźnik długu do EBITDA	21,34	5,82

11.23. Zysk/(strata) przypadający na jedną akcję

Zysk/(strata) podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie skonsolidowanego zysku/(straty) netto przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki dominującej występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku/(straty) oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję:

	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019</i>	<i>Okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 (przekształcone)</i>
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	750	8 238
Zysk/(strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku/(straty) na jedną akcję	1 312	8 446
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję	127 431 998	127 431 998
Wpływ rozwodnienia:	-	-
Opcje na akcje	-	-
Umarzalne akcje uprzywilejowane	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku/(straty) na jedną akcję	127 431 998	127 431 998
Zysk/(strata) na jedną akcję w złotych		
– podstawowy/rozwodniony z zysku/(straty) za okres przypadający zwykłym akcjonariuszom	0,01	0,06

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku jednostka dominująca nie dokonała emisji nowych akcji.

Grupa nie prezentuje zysku rozwodnionego na jedną akcję za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku, ponieważ nie posiada instrumentów finansowych powodujących rozwodnienie akcji.

11.24. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018 (przekształcone)</i>
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	-	-
Kwoty zatrzymane (kaucje)	19	19
Pozostałe zobowiązania	14 094	12 921
Zobowiązania finansowe ogółem	14 113	12 940

11.25. Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych - długoterminowe

	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018 (przekształcone)</i>
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	13	13
Rezerwy na odprawy emerytalne	7 026	6 946
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	12 439	12 198
Rezerwa na pozostałe świadczenia pracownicze	4 306	4 447
	23 784	23 604

11.26. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuariálną Grupa tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Na dzień 1 stycznia	26 434	23 304
Koszty odsetek	176	741
Koszty bieżącego zatrudnienia	178	531
(Zyski)/straty aktuarialne	305	4 275
Wypłacone świadczenia	(438)	(2 644)
Utworzenie/rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze		
Koniec okresu	26 655	26 207
Rezerwy długoterminowe	23 770	23 590
Rezerwy krótkoterminowe	2 885	2 617

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień i w okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Stopa dyskontowa (%)	2,8	2,8
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	-	-
Wskaźnik rotacji pracowników	7,5	7,5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (**)	2	2

11.27. Pozostałe rezerwy długoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	31 116	30 228
	31 116	30 228

11.28. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	283 765	306 511
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	427	704
Kwoty zatrzymane (kaucje)	260	271
Inne zobowiązania finansowe	-	199
Zobowiązania finansowe ogółem	284 452	307 685

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Zobowiązania niefinansowe		
Zobowiązania z tytułu podatków i innych świadczeń	4 370	21 225
Przedpłaty i zaliczki otrzymane na dostawy	–	–
Zaliczki otrzymane od klientów	–	–
Inne zobowiązania niefinansowe	11 567	13 598
Zobowiązania niefinansowe ogółem	15 937	34 823
	300 389	342 508

11.29. Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych krótkoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	9 692	18 123
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	9 741	17 010
Zobowiązania z tytułu Programu Dobrowolnych Odejść	–	1 588
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	5 169	9 630
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	5 364	13 133
Rezerwy na odprawy emerytalne	554	541
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 733	1 754
Rezerwa na pozostałe świadczenia pracownicze	344	328
	32 597	62 107

11.30. Pozostałe rezerwy krótkoterminowe

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	7 180	10 326
Rezerwa na straty z tytułu umów	2 965	3 678
Rezerwa na kary umowne	–	–
Pozostałe rezerwy	1 031	1 147
	11 176	15 151

12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym nie uległy zmianie w stosunku do opublikowanych w ostatnim skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym za 2018 rok.

13. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 marca 2019 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała nierozliczonych transakcji walutowych typu forward.

Na dzień 31 marca 2019 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała nierozliczonych innych rodzajów instrumentów pochodnych.

Spółki Grupy Kapitałowej nie stosują rachunkowości zabezpieczeń, niemniej jednak stosowane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest efektywne zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie.

14. Instrumenty finansowe

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej. Wartość księgową jest zbliżona do godziwej z powodu relatywnie krótkiego terminu zapadalności (dla pozycji krótkoterminowych), bądź dyskontowania rozrachunków długoterminowych.

Wartość aktywów finansowych prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 marca 2019 oraz 31 grudnia 2018 roku odnosi się do następujących kategorii instrumentów finansowych określonych w MSSF 9:

- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie (AZK),
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik – wyznaczone jako wyceniane w ten sposób przy początkowym ujęciu lub później (AWGW-W),
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik – obowiązkowo wyceniane w ten sposób zgodnie z MSSF 9 (AWGW-O),
- instrumenty kapitałowe wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (IKWGP),
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (AFWGP),
- instrumenty finansowe wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające (IZ),
- aktywa poza zakresem MSSF 9 (Poza MSSF9).

Grupa prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej. Wartość księgową jest zbliżona do godziwej z powodu relatywnie krótkiego terminu zapadalności (dla pozycji krótkoterminowych), bądź dyskontowania rozrachunków długoterminowych.

<i>Kategorie i klasy aktywów finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018 (przekształcone)</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	148	160
Udziały i akcje długoterminowe	148	160
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 376	1 228
Udziały i akcje długoterminowe	1 376	1 228
Aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie	273 312	463 456
Obligacje	22 783	21 675
Należności z tytułu dostaw i usług	155 776	328 642
Należności ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	158	303
Pozostałe należności finansowe*	83 258	101 485
Pożyczki udzielone	11 337	11 351
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	117 383	88 692
	392 219	552 309

Wartość zobowiązań finansowych prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według stanu na dzień 31 marca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku odnosi się do następujących kategorii instrumentów finansowych określonych w MSSF 9:

- zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie (ZZK),
- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik – wyznaczone jako wyceniane w ten sposób przy początkowym ujęciu lub później (ZWGW-W),
- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik – zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu zgodnie z MSSF 9 (ZWGW-O),
- umowy gwarancji finansowych (UGF),
- warunkowa zapłata w ramach połączenia przedsięwzięć (WZP),
- instrumenty finansowe wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające (IZ),
- zobowiązania poza zakresem MSSF 9 (Poza MSSF9).

<i>Kategorie i klasy zobowiązań finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018 (przekształcone)</i>
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	406 922	424 193
Kredyty i pożyczki	108 358	103 568
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	298 285	320 131
Pozostałe zobowiązania finansowe	279	494
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSSF 9	16 288	4 852
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	16 288	4 852
	423 210	429 045
	423 210	429 045

15. Kredyty i pożyczki

<i>Kredyty i pożyczki krótkoterminowe</i>	<i>Zabezpieczenie</i>	<i>Inne</i>	<i>Waluta</i>	<i>Efektywna stopa procentowa</i>	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
PKO BP S.A.	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzytelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzytelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	kredyt odnawialny w rachunku bieżącym do kwoty 70 milionów złotych***	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2019****	69 532	60 081
PKO BP S.A.	wksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzytelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzytelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym do kwoty 80 milionów złotych	PLN	WIBOR 1M lub EURIBOR 1M + marża	30.06.2019****	37 230	40 750
Podkarpacki Bank Spółdzielczy	wksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku, hipoteki na nieruchomości, przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej	umowa kredytu w rachunku bieżącym na kwotę 1 mln złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	05.09.2019	414	892
Podkarpacki Bank Spółdzielczy	wksel in blanco, pełnomocnictwo do rachunku o oświadczenia o poddaniu się egzekucji, hipoteki na nieruchomości, przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej	umowa kredytu obrotowego na kwotę 2 mln złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	30.08.2019	1 094	1 750
Siemens Finance Sp. z o.o.	wksel własny in blanco	Umowa pożyczki	PLN	WIBOR 1M + marża	15.07.2021	36	35
						108 306	103 507

* zabezpieczenie udzielonego kredytu stanowią należności z kontaktów realizowanych przez RAFAKO S.A.;

** na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca ustanowiła hipotekę na nieruchomościach Spółki (za wyjątkiem mieszkań i budynków mieszkalnych) na łączną kwotę do 300 milionów złotych, która ma stanowić dodatkowe zabezpieczenie udzielonego przez bank PKO BP S.A. kredytu;

*** na dzień publikacji niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy limitu kredytowego wielocelowego podpisanego dnia 29 czerwca 2018 roku, limit udzielony został do kwoty 200 mln złotych, w tym limit kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 70 milionów złotych i kredytu obrotowego do kwoty 80 milionów złotych.

**** na dzień publikacji niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy limitu kredytowego wielocelowego podpisanego dnia 29 czerwca 2018 roku, termin wykorzystania i spłaty kredytu przedłużono do dnia 30 czerwca 2019 roku.

16. Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej

	Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne i ZFŚS	Rezerwa na urlopy	Rezerwa na naprawy gwarancyjne	Rezerwa na koszty kar kontraktowych	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	Rezerwa na straty kredytowe z tytułu udzielonych poręczeń	Rezerwa na Program Dobrowolnych Odejść	Rezerwa na koszty restrukturyzacji	Rezerwa na pozostałe koszty	Pozostałe rezerwy
1 stycznia 2019	3 677	26 207	4 202	40 553	–	5 725	1 549	145	–	571	233
Utworzenie rezerwy	36	620	1 702	1 959	–	29	–	–	–	–	155
Rozwiązanie rezerwy	–	–	–	(2 499)	–	(367)	–	(4)	–	(45)	–
Wykorzystanie rezerwy	(748)	(438)	(735)	(1 717)	–	(10)	–	(141)	–	–	(89)
31 marca 2019	2 965	26 389	5 169	38 296	–	5 377	1 549	–	–	526	299
1 stycznia 2018	15 460	23 304	5 428	15 848	8 069	7 916	–	1 596	4 510	8 368	224
korekta bilansu otwarcia	(3 292)	–	–	25 113	1 696	–	1 618	–	–	–	–
1 stycznia 2018	12 168	23 304	5 428	40 961	9 765	7 916	1 618	1 596	4 510	8 368	224
Utworzenie rezerwy	1 236	519	2 287	5 097	57	84	–	–	87	–	74
Rozwiązanie rezerwy	(8 717)	–	–	–	–	(289)	–	(4)	(22)	–	(7)
Wykorzystanie rezerwy	–	(400)	(843)	(8 681)	(3 404)	(4 758)	–	(337)	(44)	(482)	(13)
31 marca 2018	4 687	23 423	6 872	37 377	6 418	2 953	1 618	1 255	4 531	7 886	278

17. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie 3 miesięcy 2019 roku jednostka dominująca nie przeprowadzała emisji, wykupu i spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

18. Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku Spółki Grupy Kapitałowej nie wypłacały dywidendy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dywidenda może być wypłacona jedynie z zysku pojedynczych jednostek wchodzących w skład Grupy, a nie w oparciu o skonsolidowany wynik Grupy Kapitałowej.

19. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 marca 2019 roku jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej RAFAKO nie wykazywały zobowiązań z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych. Ponadto jednostki Grupy nie posiadały podpisanych umów dotyczących planowanych w 2019 roku nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych.

20. Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Należności z tytułu gwarancji finansowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	733 130	721 149
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	-	-
- od jednostek powiązanych	-	-
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	52 954	57 198
- od jednostek powiązanych	50 826	55 605
Akredytywy	-	-
	786 084	778 913

	31 marca 2019	31 grudnia 2018 <i>(przekształcone)</i>
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	457 691	419 849
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	1 237 935	1 237 935
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	42 255	38 136
- na rzecz jednostek powiązanych	1 884	-
Akredytywy	-	-
	1 737 881	1 695 920

W okresie 3 miesięcy 2019 roku Grupa Kapitałowa RAFAKO zanotowała wzrost poziomu zobowiązań warunkowych w kwocie 43 845 tysięcy złotych, który wynikał głównie ze wzrostu poziomu udzielonych gwarancji. W okresie 3 miesięcy 2019 roku na zlecenie Grupy banki oraz instytucje ubezpieczeniowe udzieliły kontrahentom gwarancji, z tytułu dobrego wykonania umowy, w kwocie 48 173 tysięcy złotych, gwarancji zwrotu zaliczki, w kwocie 9 891 tysięcy złotych oraz gwarancji przetargowych, w kwocie 6 600 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy na kwotę 20 750 tysięcy złotych, wystawiona w lutym 2019 roku. Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń na koniec marca 2019 roku wynosiły 1 237 935 tysięcy złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowią poręczenia udzielone w dniu 16 kwietnia 2014 roku oraz 24 lutego 2016 roku przez RAFAKO S.A. za zobowiązania jednostki zależnej E003B7 Sp. z o.o., z terminem obowiązywania do dnia 17 kwietnia 2028 roku, w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A.– Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II”. Największą pozycją wśród gwarancji udzielonych, które wygasły w okresie 3 miesięcy 2019 roku była gwarancja dobrego wykonania umowy w kwocie 6 654 tysiące złotych.

W okresie 3 miesięcy 2019 roku Grupa odnotowała wzrost poziomu należności warunkowych w kwocie 7 171 tysięcy złotych otrzymanych głównie pod zabezpieczenie należytego wykonania umów oraz zwrotu zaliczki, w tym wzrost poziomu należności z tytułu otrzymanych gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych w kwocie 11 981 tysięcy złotych oraz spadek poziomu należności z tytułu weksli w wysokości 4 244 tysiące złotych. Największą pozycję wśród gwarancji otrzymanych w okresie 3 miesięcy 2019 roku stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy w kwocie 2 337 tysięcy złotych. Największe pozycje wśród gwarancji wygasłych w okresie 3 miesięcy 2019 roku stanowiły trzy gwarancje zwrotu zaliczki w kwocie 400 tysięcy euro każda.

21. Sprawy sporne, postępowania sądowe

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki Grupy Kapitałowej są w trakcie prowadzenia spraw sądowych, w których są zarówno pozwany jak i powodem.

Szczegółowy opis kluczowych spraw sądowych znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku dostępnym pod adresem:

<http://www.rafako.com.pl/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe>

Jako zakończone należy traktować sprawy opisywane w notach 37.1 i 37.2 ww. sprawozdania. W odniesieniu do pozostałych nie zaszły żadne istotne zmiany.

W przedmiocie sprawy spornej z Wärtsilä Finland Oy jednostka dominująca dokonała podsumowania prac wykonanych do 9 kwietnia 2019 roku i w dniu 24 kwietnia 2019 roku przekazała Klientowi informację o weryfikacji kwoty roszczeń do poziomu 4,62 miliona EUR. Szacowana przez klienta kwota roszczeń pozostaje bez zmian i wynosi 3 537 412,00 EUR. Spółka oraz klient podtrzymują swoje stanowiska odnośnie intencji rozwiązania sporu w sposób polubowny.

Nowym postępowaniem sądowym jest powództwo wytoczone 30 kwietnia 2019 roku przez jednostkę dominującą przeciwko Mostostal Warszawa S.A. W pozwie jednostka dominująca domaga się 2 429 tysięcy złotych tytułem odsetek związanych z nieprawidłowym wystawieniem przez pozwaną spółkę faktur VAT, w wyniku czego jednostka dominująca nie mogła we właściwym czasie pomniejszyć kwoty zapłaconego podatku z tytułu należnego VAT.

22. Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej jednostki dominującej

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej przedstawia się następująco:

Jerzy Wiśniewski	- Prezes Zarządu
Jarosław Dusiło	- Wiceprezes Zarządu
Agnieszka Wasilewska-Semail	- Wiceprezes Zarządu

W okresie 3 miesięcy zakończonym 31 marca 2019 roku oraz do dnia sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Helena Fic	- Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Małgorzata Wiśniewska	- Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej
Przemysław Schmidt	- Sekretarz Rady Nadzorczej (niezależny)
Krzysztof Gerula	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Dariusz Szymański	- Członek Rady Nadzorczej
Adam Szyszka	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Michał Sikorski	- Członek Rady Nadzorczej

23. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W bieżącym okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółek wchodzących w skład Grupy.

W bieżącym okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym jednostki wchodzące w skład Grupy nie prowadziły żadnych transakcji z członkami Zarządów za wyjątkiem transakcji opisanych w nocie 24.

24. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Podmioty powiązane z Grupą Kapitałową RAFAKO obejmują kluczowy personel kierowniczy, jednostki zależne wyłączone z obowiązku konsolidacji oraz pozostałe podmioty powiązane, do których Grupa zalicza podmioty kontrolowane przez Zarządy spółek. Do najważniejszych pozostałych podmiotów powiązanych Grupa zalicza spółki: PBG S.A. oraz PBG oil and gas Sp. z o.o.

Nierozliczone salda należności oraz zobowiązań zazwyczaj regulowane są w środkach pieniężnych. Informacje o zobowiązaniach warunkowych dotyczących podmiotów powiązanych zaprezentowano w nocie 20.

W okresie 3 miesięcy 2019 roku jednostka dominująca i jednostki zależne nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe. Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Grupę w relacjach gospodarczych z podmiotami niepowiązanymi. Wynagrodzenie ustalane jest najczęściej w drodze przetargu, ustalane są standardowe warunki płatności. Podmiot powiązany musi zapewnić wykonanie usługi zgodnie z dokumentacją, udzielić gwarancji na określony czas oraz przedstawić zabezpieczenie w postaci finansowej gwarancji dobrego wykonania. Wobec podmiotów powiązanych obowiązują również standardowe kary umowne, zapisy zabezpieczające zachowanie tajemnicy, własności przemysłowej, ubezpieczenia kontraktu, działania siły wyższej i rozstrzygania ewentualnych sporów.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym ujęto następujące kwoty przychodów ze sprzedaży oraz należności od podmiotów powiązanych:

	<i>Przychody z działalności operacyjnej</i>	
	<i>od 01.01.2019 do 31.03.2019</i>	<i>od 01.01.2018 do 31.03.2018</i>
<i>Sprzedaż do:</i>		
Jednostki powiązane kapitałowo	736	570
Jednostki powiązane osobowo	–	14
RAZEM	736	584

	<i>Należności</i>	
	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Sprzedaż do:</i>		
Jednostki powiązane kapitałowo	63 991	62 447
Jednostki powiązane osobowo	555	511
RAZEM	64 546	62 958
<i>* w tym: obligacje od PBG S.A., które zostały opisane w nocie 11.10.1</i>		

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym ujęto następujące kwoty zakupów oraz zobowiązań wobec podmiotów powiązanych:

	<i>Zakupy (koszty. aktywa)</i>	
	<i>od 01.01.2019 do 31.03.2019</i>	<i>od 01.01.2018 do 31.03.2018</i>
<i>Zakup od:</i>		
Jednostki powiązane kapitałowo	17 571	4 210
Jednostki powiązane osobowo	2 652	3 359
RAZEM	20 223	7 569

	<i>Zobowiązania</i>	
	<i>31 marca 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Zakup od:</i>		
Jednostki powiązane kapitałowo	7 364	415
Jednostki powiązane osobowo	8 126	3 738
RAZEM	15 490	4 153

25. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Grupa nie publikowała prognoz na 2019 rok.

26. Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Grupy w pierwszym kwartale 2019 roku

W dniu 12 lutego 2019 roku Spółka RAFAKO S.A. podpisała z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę Direct Agreement in relation to the Export Contract, regulującą konsekwencje niedotrzymania przez Spółkę obowiązku zachowania udziału składników pochodzenia polskiego w przychodach netto z realizacji kontraktu na budowę dwóch bloków parowych w Indonezji na wyspie Lombok realizowanego przez konsorcjum, w skład którego wchodzi RAFAKO S.A. oraz PT. Rekayasa Industri, na rzecz PT Perusahaan Listrik Negara (Persero) („PT PLN”) na poziomie minimum 40% części kontraktu („polskość produktu”) realizowanego przez Spółkę („Direct Agreement”). Direct Agreement została podpisana w związku z zawarciem przez Bank Gospodarstwa Krajowego i PT PLN Umowy Kredytowej, która została objęta ochroną ubezpieczeniową przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. („KUKKE”). Kredyty eksportowe gwarantowane przez Skarb Państwa poprzez KUKKE obwarowywane są wymogiem spełnienia polskości produktu.

Direct Agreement wprowadza obowiązek zapłaty kary umownej w przypadku gdyby Spółka nie dotrzymała wymogu udziału składników pochodzenia polskiego w przychodach netto z realizacji kontraktu, przy czym maksymalna wysokość kary umownej jaka może zostać nałożona na Spółkę wynosi 80.816.250,00 EUR. Kwota potencjalnej kary ulega zmniejszeniu wraz ze spłatą kredytu przez PT PLN oraz o kwoty ewentualnych wcześniejszych wypłat z ubezpieczenia dokonanych przez KUKĘ. W przypadku niedotrzymania warunku polskości produktu (co jest w wyłącznej gestii Spółki), polisa KUKĘ przestaje działać, stąd kara stanowi zabezpieczenie dla Banku Gospodarstwa Krajowego na taką ewentualność. Spółka realizuje Kontrakt zgodnie z zobowiązaniami wobec Banku Gospodarstwa Krajowego oraz KUKĘ i nie przewiduje, aby obowiązek zapłaty kary mógł się zmaterializować.

W dniu 15 lutego 2019 roku spółka RAFAKO S.A. podpisała ze spółką Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ- SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie umowę, której przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych dla zadania inwestycyjnego pn. „Budowa Tłoczni Kędzierzyn”. Wartość umowy wynosi łącznie 168,7 miliona złotych netto (tj. 207,5 miliona złotych brutto), z czego udział Spółki wynosi 95%. Termin na wykonanie przedmiotu Umowy wynosi 25 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

27. Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące jednostek należących do Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją, zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego

Zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, wg stanu na dzień sporządzenia niniejszego raportu, stan akcji RAFAKO S.A. będących w posiadaniu członków władz Spółek wchodzących w skład Grupy objętych konsolidacją przedstawia się następująco:

	Nazwa spółki	Stan na 30.04.2019	Zwiększenia stanu posiadania	Zmniejszenia stanu posiadania	Stan na 27.05.2019
Osoba zarządzająca					
Agnieszka Wasilewska- Semail – Prezes Zarządu	RAFAKO S.A.	60 245	–	–	60 245
Jarosław Dusiło Wiceprezes Zarządu	RAFAKO S.A.	44 000	–	–	44 000
Osoba nadzorująca					
		–	–	–	–

28. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A., jednostki dominującej na dzień przekazania niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Liczba akcji (w sztukach)</i>	<i>Liczba głosów wynikających z posiadanych akcji</i>	<i>Udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZA</i>
PBG S.A., Multaros Trading Company Ltd. oraz Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zgodnie z porozumieniem z dnia 24 października 2017 r. o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 6) Ustawy o Ofercie Publicznej(*), w tym:				
- PBG S.A.(*)	55 081 769	55 081 769	43,22%	43,22%
- Multaros Trading Company Limited (spółka zależna od PBG S.A.)(*)(**)	7 665 999	7 665 999	6,02%	6,02%
- Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych zarządzany przez PFR TFI S.A. (**)	34 800 001	34 800 001	27,31%	27,31%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. (****)	12 615 769	12 615 769	9,90%	9,90%
Pozostali	12 582 710	12 582 710	9,87%	9,87%
	59 767 519	59 767 519	46,90%	46,90%

(*) stan akcji na podstawie zawiadomienia od PBG i Multaros z dnia 28 grudnia 2017 roku.

(**) stan akcji na podstawie zawiadomienia Funduszu Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z dnia 3 stycznia 2018 roku,

(***) Multaros Trading Company Ltd. jest spółką zależną PBG S.A. w związku z czym spółka RAFAKO S.A. („Spółka”) jest pośrednio kontrolowana przez PBG, która posiada łącznie, bezpośrednio i pośrednio, 42.466.000 akcji Spółki stanowiących 33,32% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 33,32% głosów ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki,

(****) liczba akcji oszacowana na podstawie rocznej struktury aktywów opublikowanej przez Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (stan na dzień 29.12.2017).

29. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej oraz spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządów, Rad Nadzorczych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2019 roku przedstawiało się następująco:

	<i>Wynagrodzenie zasadnicze</i>	<i>Wynagrodzenie wypłacone w postaci nagród</i>	<i>Wynagrodzenie z pozostałych tytułów</i>
RAFAKO S.A. – jednostka dominująca			
Zarząd	510	–	30
Rada Nadzorcza	234	–	155
PGL-DOM Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	27	–	–
Rada Nadzorcza	50	–	–
RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	113	–	–
Rada Nadzorcza	47	–	–
ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. – jednostka zależna pośrednio			
Zarząd	109	–	8
Rada Nadzorcza	19	–	–
E001RK Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	42	–	–
Rada Nadzorcza	–	–	–
E003B7 Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	402	891	–
Rada Nadzorcza	282	720	–
RENG – NANO Sp. z o.o. – jednostka zależna			
Zarząd	–	–	–
Rada Nadzorcza	–	–	–

30. Portfel zamówień

Wartość portfela zamówień Grupy Kapitałowej RAFAKO na dzień 31 marca 2019 wynosiła około 2 811 milionów złotych. Największą część stanowi projekt Jaworzno – około 826 milionów złotych, z czego 103 miliony złotych pozostało do realizacji przez jednostkę dominującą, a 723 miliony złotych poprzez spółkę celową SPV Jaworzno. Portfel zamówień nie uwzględnia kontraktu w Opolu (3 224 milionów złotych przypadające na jednostkę dominującą zostało podzleczone w całości podmiotowi spoza Grupy Kapitałowej RAFAKO z czego do wykonania zostało około 239 milionów złotych).

PORTFEL ZAMÓWIENÍ				
	31 marca 2019	31 marca 2018		
	~2.811 mln PLN	~3.002 mln PLN		
	PORTFEL ZAMÓWIENÍ na 31.03.2019	Realizacja w latach		
		IV-XII 2019	2020	po 2020
RAZEM	~2.811 mln	~2.045 mln	~678 mln	~88 mln
Grupa RAFAKO	~2.088 mln	~1.335 mln	~665 mln	~88 mln
Jaworzno 910MW	~723 mln	~710 mln	~13 mln	~0 mln

Informacje dotyczące wartości portfela zamówień Grupy Kapitałowej RAFAKO zostały zaprezentowane w niniejszym dokumencie z zastrzeżeniem następujących założeń:

- wartość ta stanowi zagregowaną wartość wynagrodzeń Grupy Kapitałowej RAFAKO, wskazanych w poszczególnych kontraktach, które zostały zawarte przez Spółki Grupy Kapitałowej do dnia 31 marca 2019 roku; nie uwzględnia ona kontraktów planowanych, ale jeszcze nie zawartych, natomiast uwzględnia kontrakty podpisane warunkowo.
- wartość portfela zamówień została wskazana na dzień 31 marca 2019 roku; ostateczne przychody z kontraktów oraz okresy ich realizacji zależą od wielu czynników, w tym niezależnych od Grupy Kapitałowej RAFAKO.

31. Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w drugim kwartale 2019 roku

- Możliwość zmiany wysokości szacunków kosztów dotyczących realizowanych kontraktów, m.in. w następstwie prowadzonej kontraktacji zakupu wyrobów i usług, które mogą wpłynąć „in plus” lub „in minus” na wynik do rozpoznania po 31 marca 2019 roku;
- Wystarczalność utworzonych rezerw i odpisów dotyczących realizowanych kontraktów;
- Ryzyko wystąpienia konieczności utworzenia rezerw na kary kontraktowe za nieterminową realizację lub za niedotrzymanie gwarantowanych parametrów technicznych niektórych kontraktów;
- Możliwość poniesienia ewentualnych kosztów napraw, remontów, modernizacji w umownym okresie gwarancyjnym nieobjętych utworzoną rezerwą na naprawy gwarancyjne;
- Kształtowanie się kursu złotego do EUR, bowiem znaczące zmiany kursu euro mogą mieć istotny wpływ na zmianę rentowności realizowanych kontraktów denominowanych w EUR;
- Ryzyko związane z niezyskaniem niezbędnych gwarancji finansowych umożliwiających pozyskanie i realizację kontraktów.

32. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie miały miejsca zdarzenia, które miałyby istotny wpływ na wynik finansowy Grupy.

W dniu 16 kwietnia 2019 roku Spółka podpisała z Muzeum Pamięć i Tożsamość im. św. Jana Pawła II (w organizacji) z siedzibą w Toruniu wpisane do rejestru instytucji kultury, dla których organizatorem jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowę, której przedmiotem jest budowa siedziby Muzeum „PAMIĘĆ I TOŻSAMOŚĆ” im. św. Jana Pawła II w Toruniu w formule zaprojektuj – wybuduj. Wartość umowy to 117,7 miliona złotych netto (tj. około 144,7 miliona złotych brutto).

W dniu 19 kwietnia 2019 roku Zarząd RAFAKO S.A. otrzymał od JSW KOKS S.A. („Zamawiający”) pismo informujące o wyborze przez Zamawiającego oferty Spółki jako najkorzystniejszej w postępowaniu przetargowym pn. Poprawa efektywności energetycznej w JSW KOKS S.A. – „Budowa bloku energetycznego opalanego gazem koksowniczym” w JSW KOKS S.A. Oddział KKZ – Koksownia Radlin. Jednocześnie Zarząd informuje, że Zamawiający zaprosił Spółkę do udziału w dodatkowych negocjacjach w zakresie złożonej oferty oraz wskazał, że zawarcie umowy wymagać będzie uzyskania dalszych zgód korporacyjnych przez Zamawiającego. W dniu 13 maja 2019 roku Spółka zawarła z Zamawiającym porozumienie w sprawie potwierdzenia istotnych warunków realizacji Przedsięwzięcia Inwestycyjnego. W porozumieniu strony potwierdziły zamiar zawarcia umowy mającej na celu realizację Przedsięwzięcia Inwestycyjnego na warunkach określonych w toku przeprowadzonego przez Zamawiającego postępowania przetargowego oraz potwierdziły dokonanie ostatecznych ustaleń w zakresie:

- 1) wynagrodzenia Spółki z tytułu realizacji Umowy w wysokości 289.000.000 zł netto,
- 2) terminu realizacji Przedsięwzięcia Inwestycyjnego wynoszącego 29 miesięcy od dnia zawarcia Umowy, oraz
- 3) szczegółów realizacji Przedsięwzięcia Inwestycyjnego zamieszczonych w ofercie Spółki i dokumentacji przetargowej.

Jednocześnie w porozumieniu strony wskazały, że umowa zostanie zawarta po uzyskaniu niezbędnych zgód korporacyjnych Zamawiającego.

W dniu 25 kwietnia 2019 roku Spółka zawarła z HSBC France Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie, aneks do umowy o linię na gwarancje bankowe, przedłużający termin jej obowiązywania do 24 kwietnia 2020 roku oraz przedłużający termin ważności wystawianych gwarancji do dnia 24 kwietnia 2025 roku. Inne istotne warunki Umowy nie uległy zmianie. Na podstawie umowy Bank udzielił RAFAKO linii na gwarancje bankowe, w ramach której RAFAKO może występować o wystawienie gwarancji do wysokości limitu w kwocie 24.475.000 EUR. Linia może być przeznaczona wyłącznie na finansowanie bieżącej działalności RAFAKO związanej z wykonaniem kontraktów realizowanych przez RAFAKO poprzez wystawianie gwarancji na zlecenie RAFAKO. W ramach limitu mogą być udzielone następujące rodzaje gwarancji kontraktowych:

- (a) przetargowe (wadium),
- (b) zwrotu zaliczki,
- (c) dobrego wykonania umowy i rękojmi.

Umowa ma charakter odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie wystawionej przez bank gwarancji przywraca dostępność limitu o kwotę wygasłej gwarancji.

33. Zatwierdzenie do publikacji

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 28 maja 2019 roku uchwałą Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 27 maja 2019 roku.

Podpisy:

Jerzy Wiśniewski Prezes Zarządu

Agnieszka Wasilewska-Semail Wiceprezes Zarządu

Jarosław Dusiło Wiceprezes Zarządu

Jolanta Markowicz Główny Księgowy